

Sygn. akt I C 985/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Alina Gąsior
Protokolant	Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2021 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa E. W., M. W.

przeciwko Bank (...) S.A. z siedzibą w G.

o ustalenie i zapłatę

1. ustala, że umowa kredytu nr (...) zawarta w dniu 5 maja 2008 roku pomiędzy powodami E. W. i M. W. a (...) Bank S.A. w G. jest w całości nieważna;
2. zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz powodów E. W., M. W. łącznie kwotę 60.138,51 złotych (sześćdziesiąt tysięcy sto trzydzieści osiem 51/100) złotych oraz kwotę 36.020,58 CHF (trzydzieści sześć tysięcy dwadzieścia 58/100) (...) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 września 2021 roku do dnia zapłaty ;
3. zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz powodów E. W., M. W. kwotę 11.834,00 (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery 00/100) złotych tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 10.800,00 (dziesięć tysięcy osiemset 00/100) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienia od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty .

Sędzia SO Alina Gąsior

Sygn. akt I C 985/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 sierpnia 2020 roku powodowie E. W. i M. W., reprezentowani przez pełnomocnika, wnieśli przeciwko pozwanemu Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G. o:

1. Zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powoda kwoty 90.075,17 zł tytułem nienależnie pobranych przez pozwanego rat kapitałowo – odsetkowych w wyższej wysokości niż powinien on spłacić w okresie od 19.08.2010 r do dnia 18.03.2020 r wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31.05.2020 r do dnia zapłaty,
2. Zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powoda kwoty 16.406,73 zł tytułem nienależnie pobranych świadczeń z tytułu opłaty manipulacyjnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31.05.2020 r do dnia zapłaty,

3. Zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że w dniu 6 maja 2008 roku zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem S.A. z siedzibą w G. umowę kredytu o kredyt hipoteczny indeksowany kursem (...) opiewający na kwotę 314.175,40 zł na okres 360 miesięcy. Przyznana kwota została przeznaczona, między innymi na spłatę zobowiązań kredytobiorcy.

Aneksem zawartym w dniu 14.10.2013 roku strony postanowiły, że spłata kredytu może być dokonywana w złotych polskich lub w walucie, do której indeksowany jest kredyt. Przepis par. 2 ust 4 zawierał zapis o konieczności uiszczania opłaty manipulacyjnej. Powodowie zawarli umowę jako konsumenci, na wzorcu umownym stosowanym przez bank. W trakcie czynności poprzedzających zawarcie umowy pominięto kwestie związane z mechanizmami zmiany kursów, natomiast zapewniano powodów o stabilności waluty. Nie poinformowano powodów w sposób jasny i zrozumiały o ryzyku wiążącym się z zawarciem kredytu indeksowanego. Nie poinformowano także powodów o stosowaniu dwóch różnych kursów, do ustalania kwoty kapitału i spłaty rat kredytu. Pozwany nie przedstawił także powodom informacji dotyczących opłaty manipulacyjnej pobieranej z tytułu przekroczenia dopuszczalnego wskaźnika obciążenia nieruchomości kredytem. Powodowi nie przedstawiono sposobu wyliczenia wysokości opłaty ani ogólnych warunków umowy ubezpieczenia. Powód nie miał możliwości negocjowania z pozwanym warunków umowy. W chwili podpisywania umowy i w okresie późniejszym faktyczna wysokość zobowiązania pozostała nieznana.

Powodowie wskazali, że zawarta przez nich umowa była umową kredytu udzielonego w złotych przy zastosowaniu pozornej waloryzacji kursem (...).

Powodowie wskazali, że w treści umowy znajdują się postanowienia abuzywne zawarte w par. 1 ust. 1, par 7 ust. 2, par 10 ust. 8 oraz w par. 17 w zakresie klauzuli waloryzacyjnej a także w par. 2 ust. 4 umowy w zakresie opłaty manipulacyjnej.

Pełnomocnik powodów podał, że powodowie działali jako konsumenci, a umowa została zawarta na wzorcu stosowanym przez Bank. Zdaniem powodów kwestionowane zapisy w umowie są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes powodów.

Powodowie wskazali też, że opłata manipulacyjna jest rodzajem opłaty nieprzewidzianej w ustawie prawo bankowe.

W odpowiedzi na pozew Bank (...) S.A. z siedzibą w G., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował roszczenie dochodzone pozwem w całości.

Pozwany zaprzeczył, aby przedstawiciel banku zapewniał stronę powodową o stabilności kursu (...) i nie poinformował powodów w sposób zrozumiały o ryzyku związanym z zawarciem kredytu indeksowanego. Doradca zapoznał stronę powodową z ryzykiem, co powodowie potwierdzili podpisując oświadczenie. Umowa kredytu indeksowanego jest przewidziana w Prawie bankowym i umowa zawarta pomiędzy stronami stanowiła właśnie taki rodzaj umowy.

Pozwany zaprzeczył, aby Bank ustalał kursy walut w sposób arbitralny, ponieważ od 2003 roku kursy walut w Tabeli Kursów ustalane są w sposób ściśle określony.

Zdaniem pozwanego postanowienia regulujące mechanizm indeksacji były przedmiotem indywidualnych ustaleń pomiędzy stronami, co wynika z treści par. 11 ust. 3 umowy. Powodowie mieli możliwość spłaty kredytu bezpośrednio we frankach szwajcarskich, co eliminowało ryzyko związane ze zmianą kursu waluty.

Pozwany wskazał, że powodowie we wniosku kredytowym podali, że wnoszą o kredyt udzielony w PLN, który ma zostać indeksowany kursem (...). Wraz z wnioskiem strona powodowa złożyła oświadczenie o zapoznaniu się z ryzykiem związanym z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowana o ryzykach

związanych z zaciągnięciem kredytu hipotecznego w walucie obcej. Strona powodowa miała możliwość zapoznania się z treścią umowy kredytu, co potwierdziła składając oświadczenie.

Pozwany podniósł również, że strona powodowa miał dostęp do historii spłat księgowanych i realizowanych na rachunku kredytu oraz aktualnego salda kredytu za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej.

Zdaniem pozwanego strona powodowa już od 17 grudnia 2008 roku mogła spłacać kredyt bezpośrednio w (...), co gwarantował stronie powodowej pkt 5.2.4. Rekomendacji 20 wydanej przez Komisję nadzoru Finansowego w dniu 17 grudnia 2008 roku.

Pozwany zaprzeczył, aby umowa kredytu zawierała klauzule abuzywne, a jednocześnie wskazał, że indeksacja kredytu została wprost dopuszczona przez ustawodawcę w przepisie art. 69 ust. 1 pkt. 4a oraz ust. 3.

Zdaniem pozwanego strona powodowa nie wykazała, aby kursy (...) stosowane przy wypłacie kredytu oraz przy spłacie rat był sprzeczne z dobrymi obyczajami. W paragrafie 17 umowy wskazane zostało w jaki sposób ustalane są kursy w Tabeli Kursów. Wbrew twierdzeniom strony powodowej kurs, po którym obliczano wysokość kredytu lub raty kredytu nie był ustalany dowolnie, lecz odbywał się według ściśle określonych zasad.

Pozwany podniósł również, że strona powodowa miała rzeczywisty wpływ na treść kwestionowanych postanowień umowy i miała możliwość negocjowania postanowień umowy. Pozwany zaznaczył również, że bezzasadny jest zarzut naruszenia obowiązku informacyjnego Banku. Przy składaniu wniosku strona powodowa złożyła oświadczenie, że udzielono jej informacji o ryzyku kursowym i że jest świadoma ryzyka walutowego.

Pozwany podniósł także zarzut częściowego przedawnienia roszczenia, a mianowicie w zakresie kwot składających się na sumę roszczenia z pkt 1 pozwu, wymagalnych przed dniem 27 lipca 2010 roku.

W piśmie złożonym w dniu 27 sierpnia 2021 roku pełnomocnik powodów dokonał zmiany powództwa i :

1. Rozszerzył żądanie pozwu w ten sposób, że wystąpił z nowymi żądaniami obok dotychczasowego (pkt 1. oraz l. petitum pozwu), a mianowicie wniósł o:

a) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty: 60.138,51 zł (słownie: sześćdziesiąt tysięcy sto trzydzieści osiem złotych 51/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu niniejszego pisma pozwanej do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnych świadczeń pobranych przez pozwaną od strony powodowej w walucie PLN w okresie od dnia 19.09.2011 r. do dnia 18.03.2020 r.

b) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty: 36.020,58 CHF (słownie: trzydzieści sześć tysięcy dwadzieścia franków szwajcarskich 58/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu niniejszego pisma pozwanej do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnych świadczeń pobranych przez pozwaną od strony powodowej bezpośrednio w walucie indeksacji w okresie od dnia 19.09.2011 r. do dnia 18.03.2020 r.

c) ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 05.05.2008 r.

Strona powodowa wskazała, że zgłoszone niniejszym rozszerzeniem powództwa roszczenia stanowią żądania konkurencyjne względem dotychczasowego żądania pozwu. W konsekwencji strona powodowa wnosi, by zostały one rozpoznane przez Sąd w pierwszej kolejności jako tzw. żądanie główne zmienionego pozwu.

Jednocześnie strona powodowa nadaje niniejszą zmianą powództwa pierwotnemu żądaniu pozwu charakter żądania ewentualnego, podlegającego rozpoznaniu na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd roszczeń zgłoszonych niniejszym rozszerzeniem pozwu.

Na skutek powyższego rozszerzenia powództwa żądaniu pozwu nadany został ostateczny kształt, zgodnie z którym strona powodowa wnosi o:

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty **60.138,51** zł (słownie: sześćdziesiąt tysięcy sto trzydzieści osiem złotych 51/100) tytułem zwrotu nienależnych świadczeń pobranych przez pozwaną od strony powodowej w walucie PLN w okresie od dnia 19.09.2011 r. do dnia 18.03.2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu niniejszego pisma pozwanej do dnia zapłaty;

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty **36.020,58** CHF (słownie trzydzieści sześć tysięcy dwadzieścia franków szwajcarskich 58/100) tytułem zwrotu nienależnych świadczeń pobranych przez pozwaną od strony powodowej bezpośrednio w walucie indeksacji w okresie od dnia 19.09.2011 r. do dnia 18.03.2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu niniejszego pisma pozwanej dnia zapłaty,

- ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 05.05.2008 r.;

ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia żądania głównego i uznania przez Sąd umowy zawartej przez strony za zgodną z prawem i mogącą dalej obowiązywać w kształcie pozbawionym zapisów abuzywnych, przy jednoczesnym przyjęciu braku podstaw do dochodzenia przez stronę powodową zwrotu świadczeń nienależnych spełnionych w walucie obcej bezpośrednio w tej walucie, powodowie wniesli o:

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 90 075,17 zł (słownie: dziewięćdziesiąt tysięcy siedemdziesiąt pięć złotych 17/100) tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej w związku z pobraniem środków tytułem spłaty kredytu w zawyżonej wysokości w okresie od 19.08.2010 r. do 31.05.2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 31.05.2020 r. do dnia zapłaty;

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 16 406,73 zł (słownie: szesnaście tysięcy czterysta sześć złotych 73/100) tytułem nienależnie pobranych świadczeń z tytułu opłaty manipulacyjnej w dniach 04.07.2011 r., 22.05.2014 r., 29.05.2017 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 31.05.2020 r. do dnia zapłaty;

Strona powodowa podkreśliła, że dokonując niniejszej zmiany powództwa jednocześnie podtrzymuje pierwotne żądanie pozwu, jedynie zmieniając jego charakter na żądanie ewentualne względem żądań zgłaszanych w pkt. 1 powyżej, co nie skutkuje jego cofnięciem w jakimkolwiek zakresie.

Zgłoszone niniejszym rozszerzeniem pozwu żądanie zasądzenia kwoty w PLN oparte jest na podstawie faktycznej i prawnej nieważności kwestionowanej umowy kredytowej w całości. Na skutek nieważności przedmiotowej umowy całość środków pobranych przez pozwaną od strony powodowej uznać należałoby za świadczenia nienależne, których zwrotu strona powodowa może się domagać na podstawie treści art. 405 k.c. w zw. z treścią art. 410 k.c. W przypadku nieważności kwestionowanej umowy strona powodowa może domagać się od pozwanej zwrotu całości świadczeń pobranych przez nią w toku realizacji umowy w walucie PLN.

W okresie od 19.09.2011 r. do dnia 18.03.2020 r. pozwana pobrała od strony powodowej tytułem realizacji kwestionowanej umowy kredytu świadczenia na łączną kwotę 60.138,51 zł. Żądanie zasądzenia kwoty w PLN wyrażone w pkt 1 lit a) niniejszego rozszerzenia pozwu obejmuje tę właśnie kwotę, stanowiącą równowartość całości świadczeń pobranych przez pozwaną od strony powodowej w walucie PLN we wskazanym okresie.

Zgłoszone rozszerzeniem pozwu żądanie zasądzenia określonej kwoty w (...) oparte jest na dwóch wzajemnie wykluczających się podstawach faktycznych i prawnych:

- nieważności kwestionowanej umowy kredytowej w całości, zgodnie z argumentacją prawną prezentowaną w dalszej części uzasadnienia niniejszego pisma;
- częściowej bezskuteczności kwestionowanej umowy w zakresie zawartych w niej postanowień, które powinny zostać uznane za niedozwolone (nieuczciwe), a zatem nie wiążące strony powodowej z mocy prawa i ze skutkiem *ex tunc*, przy jednoczesnym utrzymaniu umowy w mocy w pozostałej części.

W zakresie pierwszej wskazanej podstawy faktycznej i prawnej pełnomocnik powodów podkreślił, że na skutek nieważności kwestionowanej umowy całość środków pobranych przez pozwaną od strony powodowej uznać należałoby za świadczenia nienależne, których zwrotu strona powodowa może się domagać na podstawie treści art. 405 k.c. w zw. z treścią art. 410 k.c.

Jako że pozwana pobrała od strony powodowej w okresie objętym przedmiotowym żądaniem rozszerzenia pozwu kwotę 36.020,58 CHF, w przypadku uznania kwestionowanej umowy kredytu całość powyższych środków uznać należy za świadczenie nienależne i to właśnie ta kwota została objęta żądaniem zgłoszonym niniejszym rozszerzeniem pozwu.

W zakresie drugiej wskazanej podstawy faktycznej i prawnej strona powodowa wskazuje, że na skutek uznania klauzuli indeksacyjnej za niedozwoloną, a w konsekwencji eliminacji z kwestionowanej umowy kredytu mechanizmu przeliczenia świadczeń do waluty (...), pozostaje również odpadnięcie podstawy do pobierania przez pozwaną jakichkolwiek świadczeń w walucie (...) w toku jej wykonywania.

W dacie wniesienia pozwu w niniejszej sprawie w orzecznictwie dominował pogląd, zgodnie z którym w przypadku częściowej bezskuteczności umowy kredytu indeksowanej walutą obcą ewentualne świadczenia nienależne pobrane w walucie obcej winny być rozliczone z środkami należnymi bankowi, zaś zwrotowi na rzecz konsumenta podlegałyby jedynie część ich wartości w PLN przekraczająca sumę rat należnych na podstawie umowy pozbawionej zapisów abuzywnych (tak m.in. Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w wyroku z dnia 13 grudnia 2019 r., sygn. II C 659/17 oraz Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w wyroku z dnia 13.08.2018 r., sygn. XXV C 768/17.

Jednakże po dacie wniesienia powództwa dominującym w orzecznictwie stała się interpretacja przepisu art 358' k.c. przemawiająca za tym, że roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w przypadku pobrania świadczeń nienależnych w walucie obcej winno się dochodzić w walucie i wysokości tożsamej, z wysokością i walutą w jakich nienależnie środki zostały pobrane.

Przyjmując powyższą interpretację całość środków pobranych przez pozwaną w walucie (...) uznać należy za jej bezpodstawne wzbogacenie względem strony powodowej, podlegające zwrotowi na rzecz konsumenta.

Strona powodowa podkreśliła, że obie wskazane powyżej podstawy prawne wzajemnie się wykluczają, gdyż umowa nie może być jednocześnie ważna co do zasady i bezwzględnie nieważna w całości. Jednakże w zakresie przedmiotowego żądania zarówno w przypadku całkowitej nieważności umowy, jak również jej częściowej bezskuteczności, świadczenia objęte nim pozostawałyby świadczeniami nienależnymi. Tym samym dla uwzględnienia żądania zapłaty kwoty (...) objętej rozszerzonym żądaniem pozwu wystarczające jest przyjęcie zasadności którejkolwiek z przytoczonych podstaw faktycznych.

Strona powodowa wniosła, aby Sąd w pierwszej kolejności ocenił żądanie zapłaty kwoty określonej w (...) na podstawie okoliczności faktycznych przytoczonych w niniejszym piśmie, tj. uwzględnił powództwo o jej zapłatę na tej podstawie, że zawarta umowa kredytu jest bezwzględnie nieważna w całości.

Natomiast w przypadku uznania, że strony są związane stosunkiem prawnym kredytu co do zasady, strona powodowa wnosi aby Sąd ocenił postanowienia umowy dotyczące indeksacji pod kątem ich abuzywności, a następnie ocenił zasadność żądania o zwrot kwoty określonej w (...) w odniesieniu do treści umowy nie dającej pozwanej podstaw do pobierania jakichkolwiek świadczeń w walucie obcej.

Podstawa faktyczna żądania o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego kredytu w zakresie ustalenia, że zawarta przez strony umowa kredytu jest nieważna w całości jest tożsama jak w przypadku żądań kondykcyjnych (żądania zwrotu świadczeń). W ramach żądania zapłaty dodatkową przesłankę rozstrzygnięcia stanowi fakt, że powodowie wykonywali na rzecz pozwanej i jego poprzednika prawnego określone świadczenia na podstawie umowy, która jest bezwzględnie nieważna w całości.

Nieważna czynność prawna nie kreuje natomiast sama w sobie określonych praw i obowiązków po jednej lub obu stronach czynności prawnej. Należy bowiem uznać, że roszczenia kondykcyjne są wynikiem dwóch zdarzeń — nie tylko samego zawarcia umowy ale również wykonywania świadczeń.

Co do kształtu żądania o ustalenie strona powodowa wskazuje, że w myśl art. 189 k. p. c. przedmiotem powództwa o ustalenie jest istnienie lub nieistnienie stosunku prawnego lub prawa. Żądanie pozwu o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego powinno zatem dokładnie określać ten stosunek, zarówno pod względem przedmiotowym jak i podmiotowym. Wobec braku legalnej definicji „stosunku prawnego” należy przyjąć, że chodzi o taki stosunek, w którym istnieją prawa podmiotowe i odpowiadające im obowiązki, które zostały określone przez dyspozycję normy prawa cywilnego.

W doktrynie podkreśla się, że żądanie pozwu powinno opiewać na ustalenie istnienia (nieistnienia) danego stosunku prawnego lub prawa, choćby podstawą nieistnienia stosunku prawnego była np. nieważność.

Strona powodowa wskazała, że żądanie zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy, a termin spełnienia takiego świadczenia ustala się na podstawie art. 455 k.c.

W odpowiedzi na zmianę powództwa pozwany bank wniósł o oddalenie powództwa również w zakresie zmodyfikowanym.

Pozwany podtrzymał wszelkie dotychczas zgłoszone twierdzenia dotyczące podstawy faktycznej i prawnej zarzutów obronnych przeciwko żądaniom kredytobiorców. Pozwany powołał się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 2021 roku, podając, że (...) potwierdził, że sąd krajowy może ewentualnie usunąć z par. 17 umowy kredytu tylko element dotyczący marży Banku, w przypadku stwierdzenia jego abuzywności. Pozostałe elementy umowy powinny zostać zachowane. Zdaniem pozwanego z wyroku (...) wynikają dwie zasady, a mianowicie trwałości umowy i nakaz usunięcia z umowy tylko tego, co jest nieuczciwe. W ocenie pozwanego treść par. 17 umowy, po wykreśleniu z niego postanowienia o marży Banku pozostaje jasna, czytelna i zrozumiała. Nie wymaga żadnego uzupełnienia.

Pozwany podniósł, że powodowie nie mają interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 maja 2008 roku pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą w G. została zawarta umowa kredytu nr (...). Zgodnie z umową:

1. Bank udziela Kredytobiorcy Kredytu w kwocie 314.175,40 złotych polskich, indeksowanego kursem (...) zwanego dalej (...), na warunkach określonych w Umowie, a Kredytobiorca zobowiązuje się do wykorzystaniu Kredytu zgodnie z postanowieniami Umowy, zwrotu kwoty wykorzystanego Kredytu wraz z odsetkami, w terminach oznaczonych w Umowie oraz zapłaty Bankowi prowizji, opłat i innych należności wynikających z Umowy. Na kwotę Kredytu składa się:

a) kwota pozostawiona do dyspozycji Kredytobiorcy w wysokości 310.000,00 złotych polskich, przeznaczona na realizację celu określonego w ust. 2.,

- b) koszty z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty pracy, opisanego w § 13, w wysokości 3. 725,40 złotych polskich,
- c) koszty z tytułu opłaty sądowej należnej za wpis hipoteki, opisaney w § 12 ust. 1, w wysokości 200,00 złotych polskich,
- d) opłata z tytułu wyceny nieruchomości w wysokości 250,00 złotych polskich.

W dniu wypłaty saldo jest wyrażane w walucie do której indeksowany jest Kredyt według kursu kupna waluty do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaney szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty do której indeksowany jest Kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank SA, opisaney szczegółowo w §17.

2. Kredyt przeznaczony jest na cele konsumpcyjne Kredytobiorcy w kwocie 2. 800,00 złotych polskich oraz na spłatę następujących zobowiązań finansowych Kredytobiorcy:

- a) Karta kredytowa w (...) SA
- b) Karta kredytowa w (...) SA
- c) Kredyt gotówkowy w (...) SA
- d) kredyt budowlano-hipoteczny w (...) SA

5. Spłata Kredytu wraz z odsetkami nastąpi w 360 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych na zasadach określonych w § 10.

Zgodnie z paragrafem 2:

1. Oprocentowanie Kredytu na dzień sporządzenia Umowy wynosi 5,350 % w skali roku i stanowi sumę następujących pozycji: marży Banku niezmiennej w okresie trwania Umowy w wysokości 1,330 % oraz aktualnie obowiązującego indeksu L3, opisanego szczegółowo w § 8 oraz 1,25 punktu procentowego do czasu określonego w ust. 2

2. Po przedstawieniu w Banku odpisu z Księgi Wieczystej dla każdej nieruchomości opisaney w § 3 ust. 1 zawierającego prawomocny wpis Hipotek: na rzecz Banku zgodnie z postanowieniami § 12 ust. 1 oraz prawa osób wymienionych w § 3 ust. 1 do nieruchomości opisanych w § 3 ust. 1 i niezawierającego niezaakceptowanych przez Bank obciążeń, oprocentowanie Kredytu będzie obniżone o 1,250 punkt procentowy. Obniżenie oprocentowania nastąpi w tym samym dniu kalendarzowym miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu 1a w przypadku wypłat w transzach - pierwszej transzy Kredytu, najbliższym po dniu, w którym został przedstawiony w Banku w/w odpis z KW dla każdej nieruchomości opisaney w § 3 ust. 1, Jeżeli wypłata Kredytu 1a w przypadku wypłat w transzach - pierwszej transzy Kredytu) miała miejsce w dniu, który nie ma swojego odpowiednika w danym miesiącu, to zmiana oprocentowania nastąpi w ostatnim dniu kalendarzowym danego miesiąca.

3. Kredytobiorca jest zobowiązany do zapłaty prowizji za wcześniejszą spłatę Kredytu w wysokości 6.283,51 złotych polskich w przypadku dokonania nadpłaty lub nadpłat w wysokości łącznie przekraczającej 50 % kwoty przyznanego Kredytu, w ciągu pierwszych 3 lat liczonych od dnia wypłaty Kredytu, a w przypadku wypłat w transzach - pierwszej transzy Kredytu). W takiej sytuacji prowizja zostanie doliczona do salda Kredytu z dniem dokonania nadpłaty lub nadpłat i zostanie przeliczona na walutę, do której indeksowany jest kredyt po kursie sprzedaży obowiązującym w dniu dokonania czynności przez Bank. Przez nadpłatę rozumie się również całkowitą, wcześniejszą niż wynikającą z harmonogramu, spłatę kredytu w okresie, o którym mowa wyżej.

4. Z tytułu przekroczenia dopuszczalnego wskaźnika obciążenia (...) Kredytem, Kredytobiorca zobowiązany jest do zapłaty co trzy lata opłaty manipulacyjnej. Wysokość pierwszej opłaty manipulacyjnej wynosi 0,00 złotych polskich. Kwota ta zostanie uiszczona najpóźniej przed wypłatą Kredytu na rachunek (...) o numerze (...) prowadzony przez

(...) Bank S.A. Każda kolejna opłata manipulacyjna będzie wynosiła 3,6% różnicy pomiędzy kwotą pozostającego do spłaty salda Kredytu, określoną w złotych polskich (w przypadku kredytów indeksowanych ustaloną według kursu spłaty Kredytu obowiązującego zgodnie z § 17, na ostatni dzień mijającego 3-letniego okresu kredytowania, a kwotą 301.040.00 złotych polskich. Obowiązek zapłaty opłaty manipulacyjnej ustaje, gdy w dacie jej płatności saldo zadłużenia obniży się do kwoty niższej lub równej kwocie określonej na końcu poprzedniego zdania, czyli przestanie przekraczać dopuszczalny wskaźnik obciążenia (...) Kredytem. Druga i każda kolejna opłata manipulacyjna będzie doliczana do salda kredytu z dniem powstania obowiązku jej uiszczenia. W przypadku kredytów indeksowanych przed doliczeniem, o którym mowa w poprzednim zdaniu opłata zostanie przeliczona na walutę, do której indeksowany jest Kredyt według kursu obowiązującego dla spłaty Kredytu, zgodnie z § 17.

5. W przypadku rezygnacji wszystkich ubezpieczonych Kredytobiorców z ochrony ubezpieczeniowej opisanej w § 13 ust. 8 - 14 w ciągu pierwszych 12 miesięcy od uruchomienia Kredytu, a w przypadku wypłat w transzach - pierwszej transzy Kredytu, oprocentowanie, o którym mowa w § 2 ust. 1 zostanie zwiększone o 0,35 punktu procentowego, począwszy od najbliższego Terminu Płatności następującego po dostarczeniu do Banku pisemnego oświadczenia Kredytobiorcy o rezygnacji z ubezpieczenia.

W paragrafie 3 umowy uregulowane zostało zabezpieczenie spłaty kredytu:

2. Prawnym zabezpieczeniem spłaty Kredytu z uwzględnieniem postanowień § 12 jest:

- a) Hipoteka kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170% kwoty kredytu określonej w § 1 ust. 1, zwana dalej Hipoteką wpisana w Księdze Wieczystej prowadzonej dla (...) zgodnie z postanowieniami § 12,
- b) Cesja na rzecz Banku wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia (...) zgodnie z § 12 ust 4 i 5
- c) Ubezpieczenie, o którym mowa w § 13 ust 8-14,

Część ogólna umowy regulowała w §7 wypłatę kredytu:

1. Z zastrzeżeniem postanowień § 18 ust. 3, wypłata Kredytu nastąpi jednorazowo w terminie nie dłuższym niż 5 dni roboczych, po spełnieniu warunków określonych w § 4 Umowy i otrzymaniu przez Bank wniosku o wypłatę, sporządzonego prawidłowo przez Kredytobiorcę na formularzu, którego wzór stanowi Załącznik B („Wniosek o Wypłatę”) z tym jednak zastrzeżeniem, że jeżeli Umowa zostanie zawarta poza lokalem (...) Banku, wypłata nastąpi nie wcześniej niż po upływie 10 dni od dnia jej zawarcia.

2. Wypłata wskazanej we Wniosku o Wypłatę kwoty nie wyższej niż Kredyt będzie dokonana przelewem na wskazany/ e w tym wniosku rachunek/rachunki bankowy/bankowe prowadzony/prowadzone w banku krajowym. Dzień dokonania przelewu kwoty Kredytu będzie uważany za dzień wypłaty Kredytu. Za prawidłowe wskazanie we Wniosku o Wypłatę rachunków, na które zostanie przelana kwota Kredytu odpowiedzialność ponosi wyłącznie Kredytobiorca. Każdorazowo wypłacona kwota złotych polskich, zostanie przeliczona na walutę do której indeksowany jest Kredyt według kursu kupna waluty Kredytu podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank SA, obowiązującego w dniu dokonania wypłaty przez Bank.

3. W razie nieprawidłowego wypełnienia formularza Wniosku o Wypłatę lub popełnienia innych uchybień uniemożliwiających uwzględnienie złożonego Wniosku o Wypłatę, w tym w szczególności nie przedstawienia Bankowi dokumentów, które zgodnie z Umową Kredytobiorca zobowiązany jest przedstawić najpóźniej wraz z Wnioskiem o Wypłatę, Bank nie dokona wypłaty do czasu usunięcia stwierdzonych uchybień.

4. Refinansowane niniejszym Kredytem zobowiązanie bądź zobowiązania wymienione w § 1 ust 2, które na dzień wypłaty kredytu wykazują łączne saldo zadłużenia powyżej 20 000,00 zł, będą wypłacane na wskazane w tym wniosku rachunki bankowe Wierzycieli Kredytobiorcy, natomiast te z nich które na dzień wypłaty Kredytu wykazują łączne saldo zadłużenia poniżej 20 000,00 zł będą wypłacone na wskazany we wniosku rachunek bankowy Kredytobiorcy

z przeznaczeniem na spłatę tego zobowiązania, bądź tych zobowiązań chyba, że Umowa stanowi inaczej. Z tym, że zapisu zdania poprzedzającego nie stosuje się do refinansowania pożyczek i kredytów hipotecznych.

Paragraf 8 Części ogólnej umowy regulował oprocentowanie kredytu, zaś paragraf 9 prowizje i opłaty.

Paragraf 10 umowy regulował spłatę kredytu. §10 Spłata Kredytu

1. Spłata Kredytu wraz z odsetkami, dokonywana będzie nie później niż w tym samym dniu kalendarzowym każdego miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu, zwanym w dalszej części umowy (...). Jeżeli Termin Płatności ustalony według powyższych zasad przypada na dzień, którego nie ma w danym miesiącu, to Termin Płatności za ten miesiąc następuje w ostatnim dniu kalendarzowym danego miesiąca. Jeżeli Termin Płatności jest dniem wolnym od pracy, płatność nastąpi w najbliższym dniu roboczym następującym po tym dniu, z zastrzeżeniem, że za czas pomiędzy Terminem Płatności przypadającym w dniu wolnym od pracy, a najbliższym dniem roboczym Bank pobiera odsetki umowne od części kapitałowej Raty, które są doliczane do kolejnej Raty pomniejszając jej część kapitałową. Korekta kapitału zostanie uwzględniona w kolejnym harmonogramie spłat Kredytu. W przypadku, gdy Kredytobiorca dokona spłaty Raty przed Terminem płatności przypadającym w dniu wolnym od pracy, Bank nie pobierze odsetek umownych od części kapitałowej Raty za czas pomiędzy Terminem Płatności przypadającym w dniu wolnym od pracy, a najbliższym dniem roboczym.

2. Spłata Kredytu będzie dokonywana w ratach, zwanych dalej (...) określonych w części szczególnej Umowy, obejmujących łącznie część spłacanego Kredytu oraz naliczone i należne stosownie do § 2 odsetki. Raty płatne będą przez Kredytobiorcę, w złotych polskich, miesięcznie, z zachowaniem postanowień ust 1.

3. Niezwłocznie po wypłacie Kredytu, Bank prześle Kredytobiorcy na wskazany przez niego adres korespondencyjny, oraz, jeśli było ustanowione poręczenie, także poręczycielom harmonogram spłat Kredytu; harmonogram spłat będzie stanowił integralną część Umowy. W razie nie dostarczenia Harmonogramu w terminie określonym w Umowie Kredytobiorca jest obowiązany niezwłocznie skontaktować się z Bankiem. Nie otrzymanie Harmonogramu nie zwalnia Kredytobiorcy z obowiązku zapłaty Raty.

4. Harmonogram spłat kredytu zawiera najbliższe 24/36 Rat. W przypadku wygaśnięcia harmonogramu. Bank wyśle Kredytobiorcy kolejny, nie później niż 10 dni przed ostatnim Terminem Płatności zawartym w dotychczasowym harmonogramie spłat Kredytu. Nowy harmonogram spłat kredytu będzie obowiązywał strony zgodnie z § 19 ust. 1.

5. O zachowaniu terminu płatności świadczy data wpłynięcia kwot na rachunek Banku w (...) SA z siedzibą w G..

6. Niezwłocznie po wypłacie (...) Bank prześle Kredytobiorcy informację o numerach rachunków, na które następować będzie spłata Kredytu; wskazane zostaną dwu numery rachunków:

a) Główny - na który należy dokonywać wpłaty Rat. W przypadku dokonania przez Kredytobiorcę przedpłaty, tj. wpłata zostanie dokonana przed Terminem Płatności, wpłata ta zostanie rozliczona zgodnie z ust. 8. Ewentualna nadpłata zostanie zaliczona na poczet następnej Raty wynikającej z harmonogramu opisanego w ust. 31 zostanie rozliczona zgodnie z ust. 8. z zastrzeżeniem postanowień § 16.

b) Pomocniczy - na który Kredytobiorca może dokonywać nadpłat Kapitału. Nadpłata Kapitału dokonana w ten sposób zostanie przeznaczona na spłatę kapitału Kredytu

7. Na wniosek Kredytobiorcy Bank może dokonać zmiany Terminu Płatności.

8. Rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez Kredytobiorcę, będzie następować z datą wpływu środków do Banku, według kursu sprzedaży waluty do której jest indeksowany Kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank SA, obowiązującego w dniu wpływu środków do Banku.

9. Wysokość Raty ulega zmianie wyłącznie w przypadku zmiany oprocentowania zgodnie z zapisami § 8 oraz w sytuacji opisanej w ust 14. Na wniosek Kredytobiorcy w przypadku dokonaniu nadpłaty (...) Bank może zmienić wysokość raty Kredytu. Za dokonanie powyższej zmiany Bank pobierze opłatę w wysokości określonej w obowiązującej w Banku (...) prowizji i opłat z tytułu wykonania koniecznych operacji księgowych. W przypadku dokonania nadpłaty, o ile Kredytobiorca nie złoży wniosku a dokonanie zmiany wysokości Raty, okres kredytowania ulega odpowiedniemu skróceniu, z zastrzeżeniem, że w przypadku zmiany oprocentowania zostaje przywrócony pierwotny okres kredytowania określony w § 1.

10. W przypadku zmiany oprocentowania, Kredytobiorca oraz jeżeli było ustanowione poręczenie, także poręczyciel, otrzyma aktualny harmonogram spłat Kredytu zgodnie z ust 4, co będzie stanowiło zmianę w zakresie wysokości spłat,

Zgodnie z ust. 14 powołanego paragrafu 10, na wniosek Kredytobiorcy Bank może dokonać zmiany waluty, do której jest indeksowany Kredyt. Za powyższą zmianę Bank nie pobiera opłaty bankowej. Wszelkie inne opłaty związane ze zmianą waluty, w szczególności opłaty sądowe ponosi Kredytobiorca. Bank może odmówić dokonania zmiany waluty, do której indeksowany jest Kredyt, w szczególności, gdy wniosek o dokonanie zmiany waluty zostanie złożony:

a) w okresie spłaty wyłącznie rat odsetkowych.

b) przed wypłaceniem przez Bank wszystkich środków przyznanych aneksem podwyższającym kwotę Kredytu.

W paragrafie 11 ust. 3 umowy widnieje zapis, że „Kredytobiorca oświadcza, że postanowienia niniejszej Umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione”. Zgodnie z § 11 ust. 6, Kredytobiorca oświadcza, że znane jest mu ryzyko występujące przy kredytach indeksowanych kursem waluty obcej, wynikające ze zmiany kursu waluty obcej, do której jest indeksowany Kredyt, w stosunku do złotych polskich. Oświadcza ponadto, że został poinformowany że w przypadku wzrostu kursu waluty indeksacji Kredytu w stosunku do złotych polskich, nastąpi odpowiedni wzrost jego zadłużenia w złotych polskich wobec Banku z tytułu zaciągniętego Kredytu oraz wzrost wysokości raty Kredytu wyrażonej w złotych polskich, co może spowodować, że ustanowione prawne zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a zdolność Kredytobiorcy do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu. Powyższe może skutkować konsekwencjami wynikającymi z § 12 ust. 6 oraz § 18.

Zgodnie z § 11 ust. 7 Kredytobiorca oświadcza, że znane jest mu ryzyko wynikające ze zmiany stopy procentowej Kredytu. Oświadcza ponadto, że został poinformowany, że w przypadku wzrostu oprocentowania Kredytu, nastąpi odpowiedni wzrost wysokości raty Kredytu, a w konsekwencji wysokość całego zobowiązania wynikającego z Umowy. Może to spowodować, że ustanowione zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a zdolność Kredytobiorcy do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu. Powyższe może skutkować konsekwencjami wynikającymi z § 12 ust. 6 oraz §18.

§12 umowy regulował zabezpieczenia. Zabezpieczenia:

1. Kredytobiorca ustanawia na (...) na rzecz Banku hipotekę kaucyjną w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170 % kwoty Kredytu określonej w § 1 ust. 1 dla zabezpieczenia spłaty kapitału Kredytu, odsetek, opłat, prowizji i innych należności mogących powstać w wykonaniu niniejszej Umowy, w szczególności różnic kursowych. W tym celu Kredytobiorca złoży odpowiednie oświadczenie o ustanowieniu Hipoteki. Ponadto, Kredytobiorca zobowiązuje się w przypadku, gdy nie jest jedyną osobą określoną w § 3 ust. 1 jako uprawniona do (...), że na (...) zostanie ustanowiona hipoteka opisana powyżej. W tym celu Kredytobiorca spowoduje że zostanie złożone odpowiednie oświadczenie o ustanowieniu takiej hipoteki. Hipoteka, o której mowa w zdaniu poprzednim zostanie ustanowiona z najwyższym pierwszeństwem lub poprzedzona jedynie hipoteką lub hipotekami na rzecz (...) Banku SA

W § 17 umowy wskazana została Tabela Kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A.

1. Do rozliczania transakcji wypłat i spłat Kredytów stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku obowiązujące w dniu dokonania transakcji.
2. Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna.
3. Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży.
4. Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Banku S.A. stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w danym dniu roboczym skorygowane o marżę (...) Banku S.A.
5. Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku określone są przez Bank po godz. 15.00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie Banku oraz publikowane na stronie internetowej (...) Banku S.A. (...)

W § 19 umowy ust. 6 widniał zapis, że powoływane w umowie załączniki stanowią integralną część umowy.

(dowód: umowa kredytu – k. 38 – 44)

W dniu 14 października 2013 roku pomiędzy powodami a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w K. został podpisany aneks do umowy kredytu:

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw:

1. Strony postanawiają dokonać zmiany określonego w Umowie (...) Nr (...), zwanej dalej (...) sposobu spłaty, w ten sposób, że od dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu spłata może być dokonywana w złotych polskich lub w walucie, do której jest indeksowany Kredyt.
2. w związku z powyższym Strony postanawiają, że:
  - a) rozliczenie wpłat dokonanych w złotych polskich będzie następować zgodnie z zasadami opisanymi dotychczas w Umowie,
  - b) rozliczenie wpłat dokonanych w walucie, do której indeksowany jest Kredyt pomniejszając należności Banku z tytułu Kredytu o kwotę spłaty Kredytu w walucie, do której jest indeksowany Kredyt/Pożyczka,
  - c) w przypadku, gdy w Umowie przewidziana została prowizja za wcześniejszą spłatę i spłata Kredytu/P. następuje w walucie do której indeksowany jest Kredyt, na potrzeby ustalenia łącznej kwoty nadpłat w złotych polskich, kwotę w walucie przelicza się na złote polskie przy zastosowaniu średniego kursu Narodowego Banku Polskiego opublikowanego w dniu poprzedzającym przeprowadzenie operacji przez Bank.

Strony postanawiają doprecyzować określony w Umowie sposób i termin ustalania kursów walut i od dnia wejście niniejszego Aneksu stosować następujące postanowienia:

§2. 1. Do rozliczania transakcji wypłat i spłat Kredytu dokonywanych w złotych polskich opisanych w § 1 ust 2 litera „a” niniejszego Aneksu stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank dla waluty, do której jest indeksowany Kredyt, obowiązujące w dniu dokonania transakcji. Rozliczenie przy zastosowaniu kursów sprzedaży nie dotyczy spłat w walucie do której indeksowany jest Kredyt, o których mowa w §1 ust 2 lit b) niniejszego Aneksu . Spłaty opisane w poprzednim zdaniu pomniejszając należności B. z tytułu Kredytu o kwotę spłaty.

2. Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna ustalana decyzją Banku.

3. Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży ustalana decyzją Banku.

4. Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich na stronie internetowej NBP (lwwAv.nbp.pl) w poprzednim dniu roboczym skorygowane o morze (...) Banku

5. Marże kupna i sprzedaży opisane w ust. 2 i 3 ustalane są raz na miesiąc decyzją Banku. Wyliczenie ww, marż polega na obliczeniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż. S., o których mowa w poprzednim zdaniu to: (...) SA, (...) S,A (...) SA. (...) Bank SA. i (...) SA. Marże kupna i marże sprzedaży oraz zasady ich ustalania mogą ulegać zmianom.

6. Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez B. walut zawartych w ofercie Banku określone są przez Bank po godz. 15.00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie B. oraz publikowane są na stronie internetowej Banku (...)

7. Bank powiadomi Kredytobiorcę z 30 dniowym wyprzedzeniem o zmianie zasad ustalania kursów kupna/sprzedaży wraz z podaniem daty wprowadzenia tych zmian w życie, pisemnie na podany adres do korespondencji, z zastrzeżeniem, że w poniżej opisanych przypadkach Bank może powiadomić (...).

Dodatkowo Bank udostępni zmienione zasady ustalania kursów kupna/sprzedaży na stronie internetowej Banku oraz w P. B., W przypadku zmiany zasad ustalania kursów kupna/sprzedaży opisanych w niniejszym paragrafie Kredytobiorcy przysługuje prawo do złożenia pisemnego wypowiedzenia Umowy z zachowaniem 2 miesięcznego terminu wypowiedzenia bez ponoszenia opłat lub prowizji z tego tytułu. W przypadku braku wpływu do Banku pisemnego wypowiedzenia Umowy w terminie 65 dni licząc od dnia, w którym każdy z Kredytobiorców dowiedział się o zmianie zasad ustalania kursów - uznaje się, że zmienione zasady ustalania kursów obowiązują Strony

(dowód: aneks – k. 45 – 47)

W dniu 1 kwietnia 2008 roku powodowie złożyli w Banku wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego, w którym został zakreślony punkt, że wnioskuje o udzielenie kredytu w PLN indeksowanego kursem (...).

(dowód: wniosek – k. 211)

W wykazie zobowiązań spłacanych kredytem (...) Banku S.A. wskazano – kredyt mieszkaniowy 300.000 zł oraz raty kredytowe w innych bankach.

(dowód: wykaz zobowiązań – k. 215)

W dniu 1 kwietnia 2008 roku powodowie złożyli podpisy na oświadczeniach, że przedstawiono im ofertę kredytu w złotych polskich oraz, że wybrali kredyt w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowany o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej. Oświadczenie zawierało także zapis, że „oświadczam, że zostałem poinformowany przez G. M. bank o ryzyku stopy procentowej w przypadku kredytów o zmiennej stopie procentowej”.

(dowód: oświadczenia – k. 218, 219)

Powodowie złożyli również podpisy na oświadczeniu, że przed podpisaniem umowy otrzymali Tabelę prowizji i opłat, Ogólne Warunki Ubezpieczeń oraz wzór umowy, z którego klauzule zostaną przeniesione do umowy, którą zamierzają zawrzeć. Jednocześnie oświadczyli na piśmie, że zostali poinformowani przez przedstawiciela banku o konieczności zapoznania się z dostarczonymi im dokumentami zanim podejmą decyzję o zawarciu umowy kredytu.

(dowód: oświadczenie – k. 223)

W dniu 6 maja 2008 roku powodowie złożyli wnioski o wypłatę kredytu – 295.000 zł i 15.000 zł i kwoty te zostały kredytobiorcom wypłacone na wskazane konto.

(dowód; wnioski – k. 239, 240, potwierdzenie wypłat – k. 242, 243, 244, 245)

W 2008 roku decyzje dotyczące wniosków kredytowych oparte były na tych samych procedurach obowiązujących w (...) Banku S.A. Proces udzielania kredytów dla każdego kredytu był taki sam. W 2009 roku po nowelizacji rekomendacji S można było spłacać kredyt w walucie (...), ale wymagało to sporządzenia i podpisania przez strony aneksu. Informacje te były powszechnie znane, szczególnie osobom posiadającym kredyt w walucie obcej. Klienci mogli uzyskać takie informacje od doradców kredytowych oraz na infolinii banku.

W dniu wypłaty kredytu klient dowiadywał się po jakim kursie został przeliczony kredyt, otrzymywał harmonogram, na którym widniała kwota kredytu wyrażona w walucie. Według wiedzy pracownika banku, doradca miał obowiązek informowania klienta o sposobie ustalania kursów. Na podstawie umowy klient był informowany o tym, że wypłata nastąpi według kursu kupna, a spłata według kursu sprzedaży według tabeli banku. Klient podpisując umowę wyrażał na to zgodę. Sposób wyliczania kursów obowiązuje od 1 kwietnia 2003 roku na podstawie uchwały zarządu banku. W chwili podpisywania umowy kredytobiorcy znali kwotę kredytu w PLN i na podstawie bieżących kursów znali przybliżoną kwotę kredytu po wypłacie, tj. w walucie (...).

W przypadku kredytu udzielanego w walucie obcej doradca/ pośrednik miał obowiązek przedstawienia symulacji wysokości miesięcznych rat spłaty kredytu; przy aktualnym poziomie kursu waluty i stóp procentowych, zakładając deprecjację kursu złotego do waluty kredytu, zakładając że stopa procentowa dla waluty jest różna stopie procentowej w złotych polskich a kapitał większy o 20%, zakładając że stopa procentowa wzrośnie o 400 punktów bazowych, wzrost stopy procentowej. Kredyt walutowy musiał być porównany do analogicznego kredytu dostępnego w PLN i w oparciu o te informacje klient podejmował decyzję o wyborze waluty kredytu.

Klienci mogli negocjować warunki umowy, mogli zawnieć o różne odstępstwa, m. innymi o odstępstwo dotyczące dokumentów, oprocentowania kredytu, prowizji od kredytu, a nawet wynegocjowania średniego kursu NBP do wypłaty i spłaty kredytu, warunków wejścia w życie umowy. Bank po analizie dokumentacji wyrażał lub nie wyrażał zgody na odstępstwo.

Bank nie narzucał klientom zapisów o opłacie manipulacyjnej, to była decyzja klientów. Opłata manipulacyjna rekompensowała bankowi ryzyko związane z brakiem wkładu własnego.

(dowód: zeznania na piśmie świadka I. W. – k. 484 – 491)

Bank badał zmiany kursów każdego dnia i wartości spreadów powinny odzwierciedlać ryzyko zmiany kursów, co stanowi dla banków zasadę uniwersalną. Zdarzały się wypłaty kredytów w (...), np. gdy klient zaciągniętym kredytem spłacał wcześniej zaciągnięty w (...). Wymagało to odstępstwa cenowego.

Kredyty indeksowane i denominowane są traktowane jak kredyty walutowe, przy czym jednoznacznie określił to (...) w nowelizacji rekomendacji S z 3 grudnia 2019 roku. Są one obecnie uważane jako dwukrotnie bardziej szkodliwe. W 2005 roku wagi ryzyka dla kredytów złotych i walutowych były równe.

Klient poznawał ostateczną wartość zadłużenia w (...) po wypłacie ostatniej transzy. Powinno to zostać ujęte w harmonogramie spłat. Klient fizycznie nigdy nie otrzymał (...) w formie fizycznej, natomiast obrót wartościami

dewizowymi był przeprowadzany, gdyż występowały przeliczenia z (...) / PLN i PLN / (...). Bank musiał dokonać obrotu dewizami, żeby obsłużyć kredyt powodów na rynku międzybankowym.

(dowód: zeznania na piśmie świadka E. C. – k. 494 – 498)

Widniejąca na umowie jako osoba, w obecności której umowa została zawarta - K. B., nie uczestniczyła bezpośrednio w zawieraniu umowy z powodami. Z reguły klienci nie negocjowali zapisów umowy, a jeśli już to kwestie związane z marżą i prowizją, do czego bank nie ustosunkowywał się pozytywnie. W dacie podpisywania umowy nie było możliwości spłacania kredytu indeksowanego w walucie (...) bezpośrednio w tej walucie.

(dowód; zeznania na piśmie świadka K. B. – k. 508 – 509)

Powodowie zaciągnęli kredyt w pozwanym banku na zakup nieruchomości i spłatę wcześniejszego kredytu i był to drugi kredyt hipoteczny, który zaciągnęli. Powodowie szukali takiego kredytu, który stanowił mniejsze obciążenie w budżecie. Od początku szukali kredytu „frankowego”, a wybór konkretnego banku zaproponował im pośrednik. Powodowie zdecydowali się na kredyt, który pozwalał na niższe raty i mniejsze oprocentowanie. Spotkania z pośrednikiem odbyły się dwukrotnie. Powodowie byli zapewniani, że kurs franka jest stabilny od wielu lat. Powódka miała świadomość, że kurs waluty może się zmienić. Przedstawiciel zapewniał, że zmiana może być niewielka. Powodom pokazano wykres obrazujący, że przez wiele lat kurs nie zmieniał się. Harmonogram spłat był przedstawiany we frankach. Bank pobierał raty z konta powodów. Powodowie nie negocjowali warunków umowy i nie zabrali jej do domu. Pośrednik nie omówił zapisów umowy z powodami. W dacie składania wniosku o kredyt powódka pracowała w banku (...) SA, zajmując się sprawami biurowymi, wypisywała wezwania do zapłaty. Powodowie mają świadomość, że w przypadku unieważnienia umowy będą zobowiązani do rozliczenia się z bankiem i zwrotu kwoty kapitału.

(dowód: zeznania powódki E. W. – protokół k. 598v, 599, zeznania powoda M. W. – protokół k. 599)

W piśmie z dnia 27 maja 2020 roku powodowie zwrócili się do banku z reklamacją, wnosząc o zwrot kwoty 91.259,75 zł tytułem nienależnie pobranych rat kapitałowo – odsetkowych w okresie od 21.06.2010 r do 18.03.2020 r. oraz kwoty 16.406,73 zł tytułem nienależnie pobranej opłaty manipulacyjnej.

W piśmie z dnia 2 sierpnia 2020 roku bank nie uwzględnił reklamacji.

(dowód; reklamacja – k. 48 – 52, pismo banku – k. 53 – k. 57)

W okresie od 19 maja 2008 roku do 11 września 2020 roku powodowie uiścili na rzecz pozwanego Banku łącznie tytułem rat kapitałowo – odsetkowych kwotę 79.240,87 CHF, w tym 56.496,63 tytułem kapitału i kwotę 21.963,36 tytułem odsetek. Od dnia 3 lutego 2014 roku wpłaty na rzecz banku dokonywane są w walucie (...). Spłata kapitału i odsetek we wskazanym okresie w PLN wynosi 77.654,32 zł kapitał i 49.782,74 zł odsetki.

(dowód; wydruk z systemu Banku – k.251 – k. 257)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wskazane dowody. Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o treść dokumentów, które nie były w toku postępowania kwestionowane przez strony, jak również brak było podstaw do podważania ich prawdziwości oraz treści. Zapisy umowne umowy kredytowej i aneks były niesporne w sprawie. Legitymacja bierna pozwanego również nie budziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd pominął dowód z dokumentów złożonych przez pozwanego w postaci pisemnego oświadczenia świadka I. W. oraz protokołu przesłuchania świadka E. C. w innej sprawie, uznając że zgłoszone dowody zmierzają do zastąpienia zeznań świadków pisemnymi oświadczeniami, które nie są tożsame z zeznaniami świadka złożonymi na piśmie.

Odnosząc się do zeznań świadków zgłoszonych przez pozwanego, należy zaznaczyć, że świadkowie I. W. i E. C. nie uczestniczyły przy zawieraniu umów z kredytobiorcami i zeznając na okoliczność obowiązujących procedur w zasadzie potwierdziły stanowisko pozwanego jak powinna wyglądać procedura przy zaciąganiu kredytów, natomiast

na podstawie zeznań wskazanych świadków nie można ustalić jak faktycznie wyglądało przestrzeganie procedury i przekazywanie informacji kredytobiorcom. Również świadek K. B., która widnieje na umowie jako osoba obecna przy zawieraniu umowy, faktycznie nie uczestniczyła przy zawieraniu umowy, a zatem również nie ma wiedzy jak przebiegał proceder związany z zawieraniem transakcji. Jednocześnie świadek ten jednoznacznie wskazała, że w dacie zawierania umowy nie istniała możliwość spłacania kredytu bezpośrednio w walucie (...), a kredyty indeksowane i denominowane zostały uznane jako walutowe dopiero w 2019 roku przez (...). Świadek K. B. stwierdziła także, że z reguły klienci nie negocjowali zapisów umowy, a jeśli już to kwestie związane z marżą i prowizją, do czego bank nie ustosunkowywał się pozytywnie.

Co do braku możliwości negocjacji szczegółowych warunków umowy, w tym zwłaszcza co do postanowień określających zasady indeksacji oraz zawarcia umowy przy wykorzystaniu wzorca stosowanego przez bank ich zeznania były także zgodne z doświadczeniem życiowym, a nie zostały przedstawione dowody wykazujące odmienny stan faktyczny w tym zakresie. W ocenie Sądu zeznania wszystkich świadków zgłoszonych przez pozwanego nie stanowią podstawy dla ustalenia, jak przebiegało spotkanie powodów z przedstawicielem banku, jaki był zakres pouczeń i informacji przekazanych powodom na temat produktu – kredytu hipotecznego, jakie dokumenty powodowie otrzymali w chwili zawarcia umowy, czy powodowie mieli możliwość negocjowania umowy.

Sąd pominął wniosek dowodowy powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny finansów i rachunkowości, uznając, że dowód ten nie ma znaczenia dla rozpoznania istoty sprawy, a przyczyniłby się wyłącznie do przedłużenia postępowania i zwiększyłby jego koszty, tj. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 kpc.

Skoro powództwo główne okazało się skuteczne co do zasady, zbędne był wyliczanie przez biegłego łącznej wartości rat kredytu przy założeniu, że powód nie jest związany postanowieniami umownymi zawartymi w postanowieniach wskazanych przez powoda. Należy wskazać, że łączna kwota spłat dokonanych przez powodów na rzecz Banku wynika z zestawienia sporządzonego przez pozwanego, a powodowie w niniejszym postępowaniu dochodzą części należności, które wpłacili we wskazanym przez nich okresie.

Natomiast żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ocenie Sądu nie miały zgromadzone w aktach sprawy dokumenty w postaci opinii oraz stanowisk instytucji na temat aspektów funkcjonowania kredytów hipotecznych indeksowanych jako niezwiązane bezpośrednio z umową łączącą strony. Sąd nie był bowiem w żadnym zakresie związany stanowiskami czy poglądami osób trzecich, a wskazane materiały stanowiły jedynie część argumentacji obu stron. Dlatego też Sąd nie czynił na ich podstawie ustaleń.

Sąd zważył, co następuje:

Powodowie, po dokonaniu modyfikacji powództwa domagali się unieważnienia umowy kredytu zawartej pomiędzy stronami i zasądzenia na ich rzecz zwrotu świadczeń, które uiścili na rzecz pozwanego Banku w okresie od 19 września 2011 roku do dnia 18 marca 2020 roku.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Odnosząc się do żądania powodów ustalenia nieistnienia pomiędzy stronami umowy kredytu, należy mieć na uwadze przepis art. 189 kpc, zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Podstawową przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest zatem istnienie interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc istnieje tylko wtedy, gdy powód ochronę swojej sfery prawnej może uzyskać przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Innymi słowy, dla ustalenia, że powód posiada interes prawny istotne jest to, aby rozstrzygnięcie wydane w oparciu o art. 189 k.p.c. gwarantowało powodowi skuteczną ochronę jego interesów. Wyrok ustalający musi więc być zdatny do tego, aby definitywnie zakończyć spór stron co do prawa czy stosunku prawnego (zob. wyroki Sadu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, LEX nr 515730, z dnia 19 września 2013 r., I CSK 727/12, LEX nr 1523363). Wprawdzie za dominujący w orzecznictwie należy uznać pogląd, że interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia

prawa lub stosunku prawnego w zasadzie nie zachodzi, jeżeli zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw, w szczególności na drodze powództwa o spełnienie świadczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2017 r., V CSK 52/17, LEX nr 2372279, z dnia 9 stycznia 2019 r., I CSK 711/17, LEX nr 2618479), to jednak w ocenie Sądu powodowie – poza możliwością zgłoszenia żądania zasądzenia świadczenia – mają także interes prawny w ustaleniu nieważności przedmiotowej umowy kredytowej. Samo bowiem istnienie możliwości wytoczenia powództwa o świadczenie nie w każdej sytuacji świadczyć będzie o braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Brak interesu prawnego wystąpi jedynie wówczas, gdy wyrok zasądający świadczenie zapewni pełną (adekwatną do sytuacji prawnej powoda) ochronę prawną jego uzasadnionych interesów. W przypadku, gdy sporem o świadczenie nie będą mogły (ze swej natury) być objęte wszystkie uprawnienia istotne z perspektywy ochrony sfery prawnej powoda, przyjąć należy, że powód ma interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc, co w szczególności dotyczy żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, zwłaszcza, gdy konsekwencje ustalenia nieistnienia stosunku prawnego nie ograniczają się do aktualizacji obowiązku świadczenia, lecz dotyczą także innych aspektów sfery prawnej powoda (np. wpływają na określenie treści praw i obowiązków powodów jako dłużników pozwanego). W takiej sytuacji sama możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie nie wyczerpuje interesu prawnego w żądaniu ustalenia, co aktualizuje się zwłaszcza wtedy, gdy pozwany rości sobie według treści stosunku prawnego objętego powództwem z art. 189 kpc określone prawo do świadczenia ze strony powodów (np. żąda zwrotu udzielonego kredytu w wysokości obliczonej zgodnie z treścią kwestionowanej umowy). W takich sytuacjach nie sposób odmówić dłużnikowi dążącemu do wykazania, że nie jest zobowiązany do świadczenia w wysokości poszczególnych rat - przy wykorzystaniu zakwestionowanych klauzul indeksacyjnych - interesu prawnego w dochodzeniu żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 2021 r., V ACa 127/21, Legalis nr 2601148).

Zdaniem Sądu, powodom przysługuje interes prawny w dochodzeniu ustalenia nieważności umowy. Pozytywne rozstrzygnięcie pozwoli im bowiem uniknąć ewentualnych sporów w przyszłości w zakresie wysokości świadczenia pieniężnego należnego pozwanemu bankowi. Umowa z w dniu 5 maja 2008 roku została zawarta na okres kilkudziesięciu lat i dopóki strony wiąże umowa, powodowie nie mogą domagać się rozliczenia umowy, bowiem żądania te zaktualizują się w przypadku ustalenia, że zaskarżone postanowienie umowne nie wiąże stron. Bez rozstrzygnięcia na przyszłość o zasadach rozliczenia kredytu, nie istnieje możliwość definitywnego zakończenia sporu. Rozstrzygnięcie roszczenia o ustalenie nieważności umowy zniesie stan niepewności strony powodowej w zakresie wysokości rat i sposobu ich rozliczania. Nie pozostaje w sprzeczności z tym wnioskiem fakt, że powodowie za okresy przeszłe mogą wystąpić (i wystąpili) z żądaniem zasądzenia zwrotu zapłaconych rat. W tym zakresie podstawą żądania powodów jest również twierdzenie o nieważności umowy. Nie można jednak pomijać, że zakresem res iudicata objęta jest sentencja wyroku, zaś przesłankowe ustalenie nieważności umowy i zasądzenie na tej podstawie kwot nienależnie wypłaconego świadczenia, nie będzie zawierało ww. rozstrzygnięcia w sentencji. Może więc dojść do sytuacji, w której pozwany będzie zobligowany do zwrotu kwot rat, ale nadal będzie domagać się kolejnych rat kredytu na przyszłość, zaś powodowie będą zmuszeni bronić się kolejnym powództwem tym razem o ustalenie, bądź w sytuacji wypowiedzenia umowy – powództwem przeciwegzekucyjnym. Ponadto uznanie braku interesu powodów skutkowałoby w istocie tym, że dopiero po spłaceniu kolejnych rat kredytu musieliby oni występować z kolejnymi żądaniem zwrotu nadpłaty. Nie istniałby bowiem mechanizm do przeliczania rat kredytu na bieżąco w sposób odmienny niż reguluje to umowa.

Ponadto kwestia ustalenia nieważności umowy będzie miała wpływ na roszczenie o wykreślenie hipoteki zabezpieczającej. Powództwa z art. 189 kpc i art. 10 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1007, ze zm.) realizują odrębne kategorie roszczeń procesowych, stanowiące dwa niezależne środki ochrony prawnej, oparte na różnych przesłankach i zmierzające do osiągnięcia odmiennego celu. Powództwo z art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece służy uzgodnieniu treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym aktualnym na dzień orzekania. Zmierza do zaspokojenia roszczenia typu rzeczowego i pozostaje w ścisłym związku z ustrojową funkcją ksiąg wieczystych. Jest zatem właściwym instrumentem do rozstrzygnięcia sporu, której ze stron przysługuje prawo do nieruchomości objętej księgą wieczystą (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 16 lutego 2011 r., I CSK 305/10, OSNC – ZD z 2012 r. Nr 1, poz. 7, z dnia 11 grudnia 2007 r., II CSK 361/07, z 19 lutego 2003 r., V CKN 1614/00, z dnia 19 listopada 2004 r., II CK 152/04, z dnia 21 listopada 2002 r., IV CKN

1519/00, i z dnia 10 października 1985 r., II CR 281/85, OSNC 1986 roku Nr 7 - 8, poz. 125). Hipoteka wygasa na skutek wygaśnięcia wierzytelności (art. 94 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Tymczasem stosunek prawny wynikający z umowy kredytu w dalszym ciągu istnieje. Zatem dopiero ewentualne ustalenie nieważności umowy kredytu spowoduje możliwość wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

Najdalej idącym zarzutem powodów był zarzut bezwzględnej nieważności umowy z powodu przekroczenia granic swobody umów oraz sprzeczności zasadami współżycia społecznego. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Nieważna jest również czynność sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.).

Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Nieważność czynności prawnej może przy tym wynikać nie tylko z wyraźnej dyspozycji przepisu, ale także z natury zobowiązania. Zauważyć przy tym należy, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 lutego 2019 r. IV CSK 329/18 (L.), w ramach wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów mieści się przyzwolenie na faktyczną nierówność stron, która może się wyrażać nie ekwiwalentnością ich wzajemnej sytuacji prawnej. Samo zatem stwierdzenie nierównomiernego rozłożenia ryzyka osiągnięcia korzyści i wysokości świadczeń obciążających tylko jedną lub obie strony umowy nie może w zasadzie wystarczyć do stwierdzenia, że czynność prawna narusza zasady słuszności kontraktowej i jest z tego powodu nieważna na podstawie art. 58 § 2 k.c.

Zgodnie z treścią art. 69 ustawy Prawo bankowe (w brzmieniu z dnia zawarcia umowy) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust. 1). Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (ust. 2). Powyższy przepis jest przepisem bezwzględnie obowiązującym, a więc jego naruszenie powinno także skutkować stwierdzeniem nieważności umowy. Samo wejście w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawa antyspreadowa) w żaden sposób nie wpływa na ocenę abuzywności przedmiotowych postanowień umowy. Przepisy tej ustawy nie stwarzają bowiem jednoznacznych podstaw do przyjęcia, że ich przedmiotem były klauzule abuzywne oraz umowy z ich powodu nieważne, a celem – sanowanie tych wadliwości (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, L.). Chodziło o doprecyzowanie na przyszłość reguł ustalania kursu wymiany walut oraz nieodpłatne umożliwienie dokonywania spłat kredytu bezpośrednio w walucie obcej, a tym samym regulacja ta ma na względzie umowy ważne oraz klauzule dozwolone, choć podlegające doprecyzowaniu. Nawet jeżeli było inaczej, założony skutek sanujący nie mógł zostać w ten sposób osiągnięty.

Umowa kredytu jest umową dwustronnie zobowiązującą. Jak wynika z wyżej przytoczonego przepisu, przedmiotem kredytu jest określona kwota pieniężna, a co za tym idzie, kredytobiorca obowiązany jest do zwrotu ściśle określonej kwoty środków pieniężnych, którą wyznacza kwota kapitału udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Umowa kredytu ma również charakter odpłatny z uwagi na obciążenie kredytobiorcy obowiązkiem zapłacenia kredytodawcy odsetek i prowizji, które stanowią wynagrodzenie z korzystania ze środków pieniężnych udostępnionych przez bank. Ponadto umowa ma charakter konsensualny, gdyż wymaga uzgodnienia jej treści przez strony.

Strony uzgodniły kwotę kredytu, natomiast nie doszło do uzgodnienia wysokości świadczenia kredytobiorcy. Powodowie dowiedzieli się o wysokości kredytu przy jego wypłacie, po zastosowaniu dowolnie ustalonego przez pozwanego kursu (...). Brak określenia tego świadczenia wynikał z pozostawienia bankowi swobody w określaniu kursów waluty, do której kredyt był indeksowany i nieokreśleniu wysokości części kapitałowej w poszczególnych ratach, co uniemożliwiało wyliczenie wysokości każdej z rat. W konsekwencji powodowie według stanu na dzień zawarcia umowy w żaden sposób nie byli w stanie określić wysokości swojego zadłużenia (saldo kredytu).

Również zgodzić należy się z tym, że pozwany jednostronnie rozłożył ryzyko dotyczące wzrostu wysokości zobowiązania i z korzyścią dla siebie kształtował kursy walut kupna i sprzedaży. Miernik indeksacji służący określeniu wysokości świadczenia nie został przedstawiony w sposób umożliwiający jego obiektywne oznaczenie (pозwany modyfikuje kurs walut NBP swoją marżą), a w konsekwencji nie został spełniony sam wymóg oznaczoności świadczenia. Pozostawienie jednej ze stron możliwości swobodnego kształtowania wskaźnika waloryzacji skutkowało w istocie brakiem określenia wysokości świadczenia, a zatem brakiem uzgodnienia tego elementu umowy. Zobowiązanie powodów ustalane było w walucie (...), która w okresie spłaty kredytu była podstawą określania wysokości kapitału pozostałego do spłaty oraz odsetek.

Stosownie zaś do art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Istotą umowy jest złożenie przez strony zgodnych oświadczeń woli, których treść określa prawa i obowiązki stron, przy czym uwzględnia katalog istotnych dla danej umowy obowiązków stron i odpowiadających im uprawnień. W konsekwencji postanowienia umowne dające jednej ze stron uprawnienie do kształtowania według swojej woli zakresu obowiązków drugiej strony jest sprzeczne z naturą umowy. Poprzez jednostronne określanie kursu (...) przez pozwany bank, powodowie dowiedzieli się o wysokości kredytu dopiero przy jego wypłacie, po zastosowaniu dowolnie ustalonego przez pozwanego kursu (...). Zobowiązanie powodów ustalane było w walucie (...), która w okresie spłaty kredytu była podstawą określania wysokości kapitału pozostałego do spłaty oraz odsetek. Powyższe oznacza, że nie tylko wysokość kapitału kredytu była jednostronnie ustalona przez pozwanego, lecz w każdym okresie trwania kredytu pozwany naliczał dodatkowo odsetki od kapitału powstałego w wyniku zastosowania dowolnie ustalonego kursu (...).

Warunkiem powstania ważnego zobowiązania, którego treścią jest obowiązek spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela, jest dokładne określenie treści tego świadczenia albo przesłanek pozwalających na jego dokładne określenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 206/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2014 r., IV CSK 585/13). Przedmiotowa umowa posiada istotną wadę prawną, bowiem nie określa wysokości świadczenia powodów poprzez nieokreślenie kwot rat, w których miał być spłacany kredyt oraz nieokreślenie obiektywnego i jednolitego sposobu ich ustalenia. W dacie zawarcia umowy nie było możliwe określenie wysokości zobowiązania powodów. W konsekwencji, przedmiotową umowę należało uznać za sprzeczną z 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe oraz z art. 351¹ k.c., co w konsekwencji w świetle art. 58 § 1 k.c. czyni ją nieważną.

Odnosząc się do stanowiska powodów w zakresie nieważności umowy kredytu jako zawierającej klauzulę abuzywną, należy dokonać oceny postanowień wskazanych przez powodów, tj. § 1 ust.1, § 7 ust.2, § 10 ust.8 oraz § 17 umowy a także § 2 ust.4 w zakresie opłaty manipulacyjnej.

W zakresie ochrony praw konsumenta przed naruszeniami słuszności kontraktowej istnieją przepisy szczególne (w tym art. 385¹ – 385³ kc) wprowadzające instrument wzmożonej względem zasad ogólnych kontroli treści postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę pod kątem poszanowania interesów konsumentów, a także szczególną sankcję mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1-4 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia

stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanej konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Przytoczony wyżej art. 385¹ k.c. stanowi implementację art. 3 dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L Nr 95, s. 29 ze zm.), który stanowi, że warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Jak podkreślił Trybunał Sprawiedliwości UE wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawężyć do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym, lecz przeciwnie, z uwagi na to, że ustanowiony przez wspomnianą dyrektywę system ochrony opiera się na założeniu, iż konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażenia warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem i w konsekwencji przejrzystości musi podlegać wykładni rozszerzającej. Wobec powyższego wymóg, aby warunek umowny był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, należy rozumieć w ten sposób, iż powinien być on rozumiany jako nakazujący także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne. Od konsumenta wymagać można rozważliwej, uważnej i krytycznej postawy do przedstawianej mu oferty, połączonej z przeanalizowaniem udzielonych mu informacji. Jednakże podstawowym wymogiem pozwalającym na ocenę zachowania konsumenta jest uprzednie spełnienie przez przedsiębiorcę cięższych na nim obowiązków informacyjnych. Nie może znaleźć akceptacji próba nałożenia na konsumenta obowiązków, które w istocie sprowadzałyby się do założenia pełnej nieufności wobec przedstawianej mu przez przedsiębiorcę oferty i połączonych z tym informacji. Konsument nie ma obowiązku weryfikować udzielanych mu przez przedsiębiorcę informacji, poszukiwać w innych źródłach wyjaśnienia wszelkich niejasności, sprzeczności czy wreszcie ewentualnej nieprawdziwości przedstawianych mu danych i informacji. Nie może działać przy założeniu, że przedsiębiorca chce go oszukać, wykorzystać jego niedoświadczenie czy brak wiedzy. Przeciwnie – ma pełne prawo działać w zaufaniu do przedsiębiorcy, udzielanych mu przez niego informacji i w oparciu o nie dokonywać swoich wyborów. Natomiast obciążenie konsumenta niekorzystnymi dla niego skutkami niezachowania odpowiedniej ostrożności, rozważliwej i krytycznej może nastąpić dopiero w sytuacji, w której zostanie ustalone, że uprzednio zostały mu przedstawione adekwatne, pełne i zrozumiałe informacje. Informacje te muszą być przy tym przedstawione w odpowiednim czasie, przed zawarciem umowy, tak aby konsument miał możliwość spokojnego zapoznania się z nimi i ich analizy. Kredytobiorca musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu w obcej walucie, ponosi pewne ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku dewaluacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Przedsiębiorca musi przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany i ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, zwłaszcza w przypadku, gdy konsument będący kredytobiorcą nie uzyskuje dochodów w tej walucie. Kwestia ta powinna zostać rozpatrzona w świetle całokształtu istotnych okoliczności faktycznych, do których zaliczają się formy reklamy i informacji stosowane przez kredytodawcę w procesie negocjacji umowy kredytu (por. wyroki (...) z 20 września 2017 roku w sprawie C-186/16 i z 20 września 2018 roku, w sprawie C-51/17).

W ocenie Sądu powodowie podpisujący przedmiotową umowę kredytu bez wątplenia działali jako konsumenci. Kredytobiorcy występowali jako osoby fizyczne o kredyt w celu pokrycia kosztów zakupu nieruchomości oraz częściowo w celu spłaty rat kredytu wcześniej zaciągniętego. Zgodnie zaś z treścią art. 22¹ kc za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W ocenie Sądu brak jest również podstaw do wyłączenia spornych postanowień umownych spod kontroli przewidzianej w art. 385¹ k.c. Pozwany bank, na którym spoczywał obowiązek wykazania, że postanowienia przedmiotowej umowy kredytowej dotyczące wypłaty oraz spłaty kredytu przy wykorzystaniu przeliczenia waluty obcej, także w zakresie w jakim odsyłały do sporządzonych przez niego Tabel kursów, były przedmiotem indywidualnych uzgodnień pomiędzy stronami, obowiązkowi temu w żaden sposób nie sprostał. Kluczowe jest natomiast, że umowę zawarto z wykorzystaniem wzorca umownego wykreowanego przez bank, zaś kwestionowane klauzule stanowiły jej integralny i nie zmodyfikowany w żaden sposób element. Taki sposób zawierania umowy wyklucza możliwość indywidualnego wpływania przez konsumenta na treść powstałego stosunku prawnego, poza ustaleniem kwoty kredytu, ewentualnie wysokości oprocentowania, marży czy prowizji. Zaznaczyć bowiem należy, iż wpływ konsumenta musi mieć bowiem charakter realny i rzeczywiście zostać mu zaoferowany, a nie polegać na teoretycznej możliwości wystąpienia z wnioskiem o zmianę określonych postanowień umowy. Należy też zauważyć, że nie chodzi tu o indywidualne negocjowanie (ustalenie treści) umowy jako całości, ale określonych postanowień, co do których rozpatrywana jest kwestia abuzywności. Pozwany nie wykazał zresztą, aby powodowi zaoferowano możliwość negocjowania kwestionowanych w sprawie postanowień umowy. Nie jest natomiast indywidualnym uzgodnieniem postanowień umowy to, że po zapoznaniu się z ofertą banku, zaproponowaniu przez przedstawiciela banku kredytu indeksowanego, złożeniu wniosku przez konsumentów o udzielenie konkretnego rodzaju kredytu i tym samym dążeniu przez kredytobiorców do podpisania umowy, w tamtym okresie dającej możliwość uiszczania niższych rat tj. korzystania z niższego oprocentowania, tak samo akceptacja propozycji banku zawarcia takiej umowy, przyjęcie oferty nie oznacza realnej możliwości, wpływu na kształt postanowień umowy przygotowanych na wzorcu przez bank.

Zgodnie z obecnie przyjmowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy. W konsekwencji w ten sposób należy też ocenić postanowienie stanowiące część mechanizmu indeksacyjnego, określające sposób oznaczenia kursu miarodajnego dla przeliczenia walutowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, z dnia 7 listopada 2019 r. IV CSK 13/19, z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18). A zatem w kontekście klauzul zawartych § 1 ust.1, § 7 ust. 2, § 10 ust.8 oraz § 17 umowy kwestia indywidualnego uzgodnienia nie ma istotnego znaczenia, skoro klauzule określają główne świadczenia stron.

Klauzule przewalutowania zawarte w umowie kredytu mogą podlegać badaniu pod kątem abuzywności, jeżeli nie zostały wyrażone w jednoznaczny sposób. W ocenie Sądu kwestionowane klauzule przewalutowania tych kryteriów nie spełniają, skoro powodowie nie byli w stanie na ich podstawie oszacować kwoty, którą będą musieli świadczyć w przyszłości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest już pogląd, że postanowienia umów o kredyt indeksowany bądź denominowany do walut obcych, pozostawiające bankowi swobodę przy ustalaniu kursów wymiany walut stosowanych przy rozliczaniu kredytu, są niedozwolone. Niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną. Wskazywano również, że określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron. Konsument jest wówczas pozbawiony możliwości określenia aktualnego poziomu zadłużenia, co może być szczególnie istotne przy wyższych różnicach kursów walut, bowiem kwestia dodatkowego obciążenia kontrahenta (wzrostu wartości wykorzystanej w złotych kwoty kredytu w stosunku do waluty obcej) w sposób zasadniczy wpływa na jego sytuację w stosunku kredytowym. Wcześniejsza informacja pozwala konsumentowi na odpowiednią kalkulację i uruchomienie ewentualnych działań, pozwalających na uniknięcie lub ograniczenie konsekwencji wzrostu kursu waluty kredytu indeksowanego, jeżeli umowa kredytu hipotecznego otwiera możliwości podejmowania takich działań. Ponadto brak szczegółowych

elementów pozwalających także kredytobiorcy na określenie i weryfikację wysokości kursu waluty obcej tworzy istotną niejasność co do tego, na ile stosowany przez bank tzw. spread walutowy spełnia wyłącznie funkcję waloryzacyjną, w postaci ustalenia i utrzymania wartości świadczeń w czasie, a na ile pozwala także na osiągnięcie przez banki dodatkowego wynagrodzenia, obok innych „klasycznych” jego postaci, tj. odsetek kapitałowych i prowizji (por. wyroki SN z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, opubl. OSNC 2016 nr 11, poz. 134, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16 z dnia 19 września 2018 r., I CNP 39/17, z dnia 24 października 2018 r., II CSK 632/17, z dnia 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17, z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64, z dnia 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19, L.).

Według § 1 ust. 1 umowy i § 7 ust. 2 w związku z § 17 umowy, kredyt udzielony w PLN miał zostać przeliczony na odpowiednią ilość (...). Kredytobiorcy nie otrzymali jednak waluty (...), a jej równowartość przeliczono na PLN, według kursu ustalonego przez Bank. Na dzień zawarcia umowy nie wiedzieli oni, jaką kwotę w (...) będą musieli spłacić, a to właśnie ta wielkość determinowała ich realne obciążenie kredytowe.

Na dzień zawarcia umowy kredytobiorcy - powodowie nie znali ani wysokości poszczególnych rat ani odsetek, które miały być spłacane w złotych.

Powodowie wykazali, że przedmiotowa umowa o kredyt we wskazanym wyżej zakresie nie precyzowała dostatecznie sposobu ustalania kursu wymiany walut banku. Przeliczenia w zakresie kwoty kredytu jak i rat kredytu odbywały się w oparciu o kursy banku, będące jego wewnętrznym dokumentem i to uprawnienie banku do określania wysokości kursu (...) nie doznawało żadnych formalnie uregulowanych ograniczeń. Bank mógł wybrać dowolne kryteria ustalania kursów, niekoniecznie związanych z aktualnym kursem ukształtowanym przez rynek walutowy i miał możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe ze względu na brak oparcia zasad ustalania kursów wymiany o obiektywne i przejrzyste kryteria. Kredytobiorcy nie byli w stanie samodzielnie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla nich z umowy konsekwencje ekonomiczne. Jednocześnie na dzień zawarcia umowy nie mieli możliwości uzyskania takiej informacji w oparciu o jednoznaczne i obiektywne kryteria, takie jak choćby kurs średni NBP. Wynikało to z faktu, że kwota wyrażona w (...) była określana jednostronnie przez bank, w oparciu o ustalone przez siebie kursy, które decydowały o wysokości raty. Następstwem wprowadzenia do umowy łączącej strony mechanizmu indeksacji kredytu do waluty obcej było również rażąco nierównomierne rozłożenie pomiędzy stronami ryzyka wynikającego z wyrażenia wysokości zobowiązania konsumenta w walucie obcej, której kurs podlega nieograniczonym zmianom.

Nie miało przy tym żadnego znaczenia dla stwierdzenia niedozwolonego charakteru powyższych postanowień umownych to, w jaki sposób pozwany bank oraz jego poprzednik rzeczywiście ustalali kurs waluty, do której kredyt był indeksowany. Nie ma też znaczenia w jaki sposób bank finansował udzielanie kredytów indeksowanych, gdyż również to stanowi okoliczność leżącą poza łączącym strony stosunkiem prawnym, a równocześnie związaną z wykonywaniem umowy, a nie chwilą jej zawarcia.

Bank przy tym uwzględniał inny kurs (...) przy przeliczaniu wartości wypłaconego kredytu (kurs kupna) i inny przy obliczaniu wartości raty spłaty kredytu (kurs sprzedaży). Kursy wykorzystywane przez bank nie są zatem kursami średnimi, a kursami kupna i sprzedaży, a więc z zasady zawierają wynagrodzenie - marżę banku za dokonanie transakcji kupna lub sprzedaży, której wysokość jest zależna tylko i wyłącznie od woli pozwanego. Przyznanie sobie przez pozwanego prawa do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu (różnica między kursem sprzedaży i zakupu waluty obcej) przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu, bez wątpienia narusza jego interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Mianem spreadu określa się wynagrodzenie za wykonanie usługi wymiany waluty. Między stronami nie dochodziło do transakcji wymiany walut. Pobieranemu od strony powodowej spreadowi nie odpowiadało żadne świadczenie banku. W istocie była to prowizja na rzecz banku, której wysokości strona powodowa nie mogła oszacować. Wysokość tej prowizji zależała wyłącznie od banku. Treść kwestionowanych postanowień umożliwiała bankowi jednostronne kształtowanie sytuacji konsumenta w zakresie

wysokości jego zobowiązań wobec banku, przez co zakłócona została równowaga pomiędzy stronami przedmiotowej umowy. Zróżnicowanie przyjętego kursu dla uruchomienia i spłaty kredytu nie znajduje żadnego uzasadnienia. W szczególności nie są nim ewentualne transakcje zawierane przez bank na rynku walutowym, gdyż jest to okoliczność leżąca poza stosunkiem prawnym łączącym kredytobiorcę i bank, co potwierdza, że wprowadzenie do tego stosunku prawnego określonych rozwiązań miało następować jedynie w celu ochrony interesów przedsiębiorcy, bez związku z interesami konsumenta. Pozwany nie wykazał zresztą, aby dokonywał takich transakcji i ponosił koszty z tym związane odpowiadające stosowanemu spreadowi walutowemu. Zróżnicowanie rodzaju kursów przeliczeniowych powodowało, że w dniu wypłaty kredytu wysokość wyrażonego w złotych polskich zobowiązania konsumenta, które ma spełnić na rzecz banku jest wyższa od kwoty udzielonego i wykorzystanego kredytu, co niewątpliwie stanowi naruszenie interesów konsumenta. Celem klauzul waloryzacyjnych nie jest zaś przysparzanie dochodów jednej ze stron umowy.

Dostrzec również należy, iż informacja o ryzyku walutowym nie została przez bank przedstawiona kredytobiorcom w sposób pełny i zrozumiały, a tym bardziej o podwyższonym standardzie adekwatnym do długoterminowego charakteru stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 stycznia 2020 r., XXV C 2514/19, L.). Dla wypełnienia przez bank obowiązków informacyjnych w zakresie obarczenia konsumenta ryzykiem kontraktowym nie jest wystarczające przedstawienie informacji o standardowej treści, że ryzyko związane ze zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca i kredytobiorca został o tym poinformowany.

Zdaniem Sądu podpisanie przez powodów oświadczenia na druku przygotowanym przez bank, że wybrali kredyt w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowanym o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu hipotecznego w walucie obcej, nie spełnia wymogu rzetelnej, jasnej i zrozumiałej informacji, którą winien przedstawić przedstawiciel banku. Tym bardziej, że z tak ogólnego sformułowania nie wynika jaką faktycznie informację przekazano powodom, a z ich zeznań wynika, że byli zapewniani o stabilności kursu, braku ryzyka, a jednocześnie zaciągnięcie kredytu indeksowanego zapewniało powodom niższe raty.

Obowiązek informacyjny w zakresie ryzyka kursowego powinien zostać wykonany w sposób jednoznacznie i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest bardzo ryzykowne, a efektem może być obowiązek zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od uzyskanej w następstwie kredytu, mimo dokonywania regularnych spłat (zob. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. II CSK 483/18). Przetawione w niniejszej sprawie dowody, w świetle twierdzeń strony powodowej, nie dają podstaw do ustalenia, że bank wykonał obowiązek informacyjny w tym zakresie w sposób, dający stronie powodowej pełne rozeznanie co do istoty transakcji. Nie chodzi bowiem tylko o ogólną wiedzę, że kursy walut zmieniają się, ale o uwidocznienie, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływających z umowy konsekwencji ekonomicznych, w tym przyjęcia przez kredytobiorcę ryzyka kursowego, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku dewaluacji waluty. Ponadto przedstawienie konsumentowi jakichkolwiek informacji musi się odbywać w warunkach umożliwiających spokojne, niezakłócone zapoznanie się z nimi oraz swobodne ich przeanalizowanie. Z pewnością nie spełnia tego wymogu przedłożenie konsumentowi pakietu dokumentów obejmującego zamieszczane oświadczenia wśród szeregu innych postanowień i oświadczeń składających się na wielostronicową umowę kredytową.

Następstwem wprowadzenia do umowy łączącej strony mechanizmu indeksacji kredytu do waluty obcej było również rażąco nierównomierne rozłożenie pomiędzy stronami ryzyka wynikającego z wyrażenia wysokości zobowiązania konsumenta w walucie obcej, której kurs podlega nieograniczonym zmianom. Ryzyko to ponosi w zasadzie wyłącznie kredytobiorca – konsument, albowiem wysokość jego zobowiązania, po przeliczeniu na złote polskie, może osiągnąć niczym nieograniczoną wysokość wraz ze spadkiem wartości waluty krajowej w stosunku do waluty indeksacji, a ponadto może to nastąpić na każdym etapie długoletniego wykonywania umowy. Wprawdzie wraz ze spadkiem kursu waluty aktualizowało się ryzyko kursowe ponoszone przez bank, ale było ono eliminowane za pomocą transakcji dokonywanych na rynku międzybankowym.

(...) zawarte w § 1 ust. 1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 8 oraz § 17 umowy niewątpliwie prowadzą do rażącego naruszenia interesów konsumenta, gdyż brak jest sprawiedliwego i uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron umowy, a jednocześnie konsument nie dysponuje, zgodnie z postanowieniami umowy, żadnym instrumentem, który pozwoliłby mu na ograniczenie ponoszonego ryzyka kursowego, a w szczególności zmianę sposobu wykonywania umowy wraz z niekorzystnym ukształtowaniem się kursu walut w sposób pozwalający na przywrócenie sprawiedliwego i uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron umowy. Przewidziane w umowie przewalutowanie kredytu nie stanowi swobodnego uprawnienia kredytobiorcy, a zostało pozostawione uznaniu i ocenie banku, w szczególności w zakresie zdolności kredytowej. Nadto ze względu na znaczą różnicę wysokości stawek referencyjnych LIBOR i WIBOR, konsument może być zainteresowany przewalutowaniem dopiero po zaktualizowaniu się ryzyka kursowego. Przewalutowanie kredytu doprowadzi zatem do usankcjonowania skutków rażąco nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego między stronami. Dlatego też, mimo że konstrukcja kredytu indeksowanego do waluty obcej nie jest sprzeczna z prawem, jak również nie można ogólnie wykluczyć możliwości jej stosowania w umowach zawieranych z konsumentami, w przypadku spornych postanowień należało uznać je za niedopuszczalne.

Przez podobny pryzmat Sąd ocenił postanowienie zawarte w przepisie § 2 ust. 4 umowy, gdzie wprowadzona została opłata manipulacyjna, mimo odrębnych zabezpieczeń uregulowanych w paragrafie 12 i 13 umowy. Opłata manipulacyjna, podobnie jak i saldo zadłużenia przeliczane są do waluty, do której indeksowany jest kredyt zgodnie z zasadami uregulowanymi w § 17 umowy.

Zawarte w umowne postanowienia indeksacyjne stanowiły niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 - 4 k.c. wobec kumulatywnego spełnienia się wszystkich przesłanek w nim określonych w zakresie zasad przeliczania świadczeń uiszczanych przez powodów na rzecz banku oraz wypłaconej im kwoty z zastosowaniem kursu waluty (...) ustalonego przez bank w bankowej tabeli kursów do PLN.

Następnie należało ocenić skutki, jakie wiązały się z uznaniem powyższych spornych klauzul umownych za niedozwolone.

W przypadku stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznaje obecnie, że utrzymanie umowy nie jest możliwe z prawnego punktu widzenia, co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie C-118/17 i z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie C-38/17, z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 oraz z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-19/20). Zdaniem Trybunału, jest tak zwłaszcza wówczas, gdy unieważnienie tych klauzul doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również - pośrednio - do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty. Mając na uwadze powyższe poglądy Trybunału Sprawiedliwości UE, Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2019 r. V CSK 382/18 uznał, że o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić w sytuacji, w której skutkiem eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji jest przekształcenie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według stawki powiązanej ze stawką LIBOR, ponadto wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością).

Sens zawarcia umowy kredytowej dla banku polega na tym, że w zamian za korzystanie przez kredytobiorcę z oddanych mu do dyspozycji środków pieniężnych bank ma możliwość uzyskania zysku. Jednocześnie, cel ten powinien być rozpatrywany w kontekście zasad funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej. Sąd zważył, iż wysokość oprocentowania kredytu zależy m.in. od wysokości stawki referencyjnej, określającej wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym. W przypadku kredytu waloryzowanego (...) taką stawką jest

LIBOR (ang. L. I. R.), który wyznacza wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym w L. Ponadto, wysokość oprocentowania kredytu pozostaje także w zależności z oprocentowaniem depozytów zgromadzonych w banku. Zważywszy, iż depozyty, obok pożyczek na rynku międzybankowym, są głównymi źródłami finansowania kredytów przez banki, logicznym pozostaje, iż wysokość oprocentowania kredytu powinna być wyższa od oprocentowania depozytów. W przeciwnym wypadku bank nie byłby w stanie osiągnąć zysku. W przypadku kredytów waloryzowanych czy denominowanych oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę bazową charakterystyczną dla waluty obcej. W umowie, jaką zawarły strony, oprocentowanie oparte było o stawkę LIBOR 3M. Stawka bazowa LIBOR wyznaczana jest dla następujących walut: dolar amerykański (USD), euro (EUR), frank szwajcarski ((...)), funt szterling brytyjski ((...)), jen japoński ((...)); nie ma natomiast zastosowania dla złotego polskiego. W obrocie gospodarczym nie funkcjonują kredyty złotowe z oprocentowaniem według stawki LIBOR, albowiem utrzymanie kredytów złotych z oprocentowaniem niższym niż oprocentowanie depozytów, byłoby dla banku nieopłacalne i udzielając takiego kredytu bank nie miałby szans osiągnięcia zysku. Powodowie nie uzyskaliby więc takiego kredytu na wolnym rynku. W przypadku umów kredytu denominowanego czy indeksowanego do waluty obcej, cechą odpłatności umowy należało zatem odnosić do mechanizmu indeksacji, pozwalającego na ustalenie salda kredytu w walucie obcej, a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda oprocentowania ustalanego w oparciu o stawkę LIBOR.

Pojęcie natury (właściwości) stosunku prawnego obejmuje również naturę określonych typów stosunków prawnych, a więc wiąże się z koniecznością przestrzegania, uwzględniania pewnych cech stosunku obligacyjnego, które stanowią o istocie tego stosunku prawnego i pozwalają go odróżnić od innych typów stosunków prawnych. Niewątpliwie, w przypadku kredytów waloryzowanych kursem waluty obcej, taką swoistą cechą tego stosunku prawnego będzie wskazany powyżej mechanizm indeksacji oraz oprocentowanie według stawki LIBOR. W przypadku pominięcia tego mechanizmu, przy jednoczesnym pozostawieniu stawki LIBOR, istota tego stosunku prawnego zostałaby zupełnie wypaczona. Taka modyfikacja prowadziłaby do zniekształcenia stosunku na tyle istotnego, iż nie mieściłby się on w granicach danego typu czy podtypu stosunku prawnego.

Eliminacja klauzul abuzywnych nie może prowadzić do zmiany prawnego charakteru stosunku obligacyjnego. Przepis art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich wskazuje, że po eliminacji abuzywnych zapisów umownych umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Zdaniem Sądu taka możliwość dalszego trwania umowy nie istniała, skoro zniekształcona została istota analizowanej umowy.

W ocenie Sądu, niemożliwe jest natomiast zastąpienie kwestionowanych klauzul przepisami dyspozytywnymi. Odnosząc się do tej możliwości, przypomnieć należy, że w świetle wiążącej wykładni dokonanej przez (...) (wyrok z dnia 3 października 2019 r., C-260/18), uzupełnianie umowy przepisami dyspozytywnymi jest uzależnione od niemożności utrzymania umowy w mocy i zgody konsumenta na takie uzupełnienie. Powodowie takowej zgody nie wyrażają. Poza tym nie pozwala na to art. 56 kc. odwołujący się do zasad współżycia społecznego i ustalonych zwyczajów, a w prawie polskim brak jakiegokolwiek innego nadającego się do zastosowania przepisu. W szczególności przepisem takim nie jest art. 358 kc oraz art. 354 kc.

Nie ma też racji pozwany, wskazując, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 2021 r. (C-19/20) daje podstawy do utrzymania w mocy umowy. W powołanym wyroku (...) stwierdził, m.in. że wykładni art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy dokonywać w ten sposób, że z jednej strony nie stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel tej dyrektywy jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Z drugiej strony, przepisy te stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty, czego zbadanie należy do tego sądu.

Sąd nie podziela tej argumentacji, choćby z tego powodu, że treść § 17 umowy kredytu odnosząca się do marży Banku z pewnością nie kreuje odrębnego zobowiązania umownego, o którym mowa w wyroku (...) z dnia 29 kwietnia 2021 r. Podlegające według pozwanego pominięciu zwroty „marża kupna” i „marża sprzedaży” samodzielnie nie stanowią jednak autonomicznych zobowiązań podlegających badaniu pod kątem ich abuzywności, gdyż dopiero w powiązaniu z dalszą, uzupełniającą treścią umowy, mogą stanowić przedmiot takiej efektywnej oceny. Usunięcie części niedowolnych warunków w postaci marż Banku spowodowałoby ponadto zmianę treści przedmiotowych warunków poprzez zmianę ich istoty. Klauzule indeksacyjne oparte były bowiem nie tylko o kursy walut (...) ustalane na podstawie średnich kursów z tabel NBP, ale również poprzez doliczenie albo odliczenie marż Banku. Ich wyłączne pominięcie sprawi, iż klauzule przeliczeniowe w wersji zamieszczonej w treści umowy stracą całkowicie swój dotychczasowy sens i znaczenie.

Zdaniem Sądu marża nie może być uznana jako odrębne zobowiązanie, ponieważ stanowiła element składowy kursu i nie była pobierana samoistnie. Bank niezależnie od średniego kursu NBP mógł ustanowić marżę w wysokości dowolnej. Usunięcie marży doprowadzi do takiej ingerencji w umowę, że zostanie zachwiana równowaga kontraktowa stron, a w konsekwencji skutek prewencyjny norm dotyczących niedozwolonych klauzul nie zostanie osiągnięty.

Wyeliminowanie marży mogłoby doprowadzić do sytuacji, że Kredytodawca mógłby tworzyć analogiczne warunki oparte w części o kurs średni walut z tabel NBP wychodząc ze słusznego założenia, że nawet gdyby miały one zostać unieważnione, to umowa i tak mogłaby dalej funkcjonować w pozostałym kształcie. W krajowym porządku prawnym nie ma przy tym instytucji, która powodowałaby skuteczniej efekt zniechęcający stosowania w umowie postanowienia niedozwolonego, niż uznanie jego bezskuteczności w całości, a nie w części dotyczącej jedynie marży Banku (tak Sąd Okręgowy w Elblągu z dnia 28-09-2021 I C 340/20)

Należy też wskazać, że podmiot przygotowujący ramową umowę, mógł zaproponować w niej zapisy umowne odbiegające od przepisów dyspozytywnych określonych w prawie cywilnym. Jeżeli jednak się na to zdecydował, to musi liczyć się ze wszystkimi tego konsekwencjami, a więc również z tymi, że w późniejszym czasie postanowienie takie zostanie uznane za abuzywne i w konsekwencji nie będzie stosowane. Nie oznaczało to jednak możliwości powrotu do przepisu dyspozytywnego; ten bowiem wolą twórcy umowy został zmodyfikowany. Skoro zaś autor umowy był profesjonalistą zwłaszcza w obrocie kredytowym, musiał się liczyć z wszystkimi skutkami uznania postanowień umownych za abuzywne i nie było racjonalnych podstaw, dla których miałyby on mieć możliwość zastosowania przepisów, które własną decyzją wyłączył. Dopuszczenie powyższego powodowałoby, że Bank zawsze mógłby wpisywać do umów klauzule abuzywne wiedząc, że jeśli za takie zostaną uznane, to i tak jego interesy będą chronione poprzez zastosowanie przepisu dyspozytywnego, z którego celowo w umowie zrezygnował.

Z przytoczonych względów Sąd na podstawie art. 189 kpc w zw. z art. 58 § 3 kc w zw. z art. 385¹ § 1 kc uznał, że umowa kredytowa będąca przedmiotem sporu jest nieważna w całości, o czym orzekł jak w pkt I wyroku.

Nieważność czynności prawnej skutkowałą obowiązkiem zwrotu świadczenia spełnionego przez kredytobiorców wobec pozwanego z tytułu zawartej umowy, co wynika z art. 405 kc. w zw. z art. 410 § 1 i 2 kc. Dla aktualizacji roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia – poza wykazaniem jednej z kondycji opisanych w art. 410 § 2 kc. wystarczające jest wykazanie samego przesunięcia majątkowego pomiędzy zubożonym (solvens) a wzbogaconym (accipiens) będącego następstwem spełnienia nienależnego świadczenia, gdyż ze swej istoty spełnienie tego świadczenia spełnia przesłankę zubożenia, zaś jego otrzymanie - kryteria wzbogacenia (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach z 15 maja 2014 r., II CSK 517/13, LEX nr 1488794, z 29 listopada 2016 r., I CSK 798/15, LEX nr 2183475, zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, LEX nr 2771344). Bez znaczenia w sprawie pozostawało to, czy pozwany faktycznie rozporządził środkami finansowymi otrzymanymi w ramach spłat rat kredytu, choćby na pokrycie własnych zobowiązań i nie zachodzi w tym wypadku potrzeba ustalenia, czy wzbogaciło ono odbiorcę (accipiensa). Samo bowiem spełnienie świadczenia nienależnego jest źródłem roszczenia restytucyjnego.

Brak zastrzeżenia przez kredytobiorców zwrotu spełnianego świadczenia (rat kredytu) nie niweczył skuteczności roszczenia, gdyż jak wynika z art. 411 pkt 1 kc spełnienie świadczenia w wykonaniu nieważnej czynności prawnej

rodzi obowiązek zwrotu, nawet jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie jest do tego zobowiązany. W sprawie nie znajduje również zastosowania również wyłączenie z art. 411 pkt 2 kc (zasady współżycia społecznego), albowiem skutki stosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych nie mogą podlegać ochronie prawnej. Świadczenie spełnione przez kredytobiorców w następstwie nieważnej umowy kredytowej nie może być kwalifikowane jako czyniące zadość zasadom współżycia społecznego, skoro to właśnie zastosowanie przez bank wzorca umownego zawierającego klauzule abuzywne należało oceniać w kontekście naruszenia dobrych obyczajów.

W art. 410 § 2 kc w sposób enumeratywny wymieniono cztery sytuacje (kondykcje) kreujące obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia i komplementarne do niego roszczenie o jego zwrot. W sprawie znajduje zastosowanie teoria dwóch kondykcji, którą należy rozumieć jako konstruującą po obu stronach nieważnej czynności prawnej niezależne roszczenia o zwrot spełnionego świadczenia. T. stanowisko należy już uznać za ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności należy odwołać się w tej mierze do uchwały Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r. (III CZP 11/20), w której wyjaśniono, że stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 kc w zw. z art. 405 kc), niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu .

W 2013 roku powodowie podpisali aneks, zgodnie z którym mogli dokonywać spłat bezpośrednio w walucie (...). Wbrew stanowisku pozwanego, w dacie zawarcia umowy kredytobiorcy nie mieli możliwości spłacania kredytu w walucie (...), co potwierdziła jednoznacznie świadek K. B. i sam zapis umowy w paragrafie 10 ust. 2. Wprawdzie rekomendacja (...) wprowadziła możliwość spłacania kredytu bezpośrednio w walucie, jednak obowiązywała ona od grudnia 2009 roku i pozwany nie wykazał, aby powodom zaoferowano taką możliwość. Jednocześnie należy stwierdzić, że podpisanie aneksu pomiędzy stronami nie niweczy skutków wprowadzenia do umowy klauzul abuzywnych i nie wpływa na ważność umowy łączącej strony.

W niniejszej sprawie w okresie od 19 maja 2008 roku do 11 września 2020 roku powodowie uiścili na rzecz pozwanego Banku łącznie tytułem rat kapitałowo – odsetkowych kwotę 79.240,87 CHF, w tym 56.496,63 tytułem kapitału i kwotę 21.963,36 tytułem odsetek. Od dnia 3 lutego 2014 roku wpłaty na rzecz banku dokonywane są w walucie (...). Spłata kapitału i odsetek we wskazanym okresie w PLN wynosi 77.654,32 zł kapitał i 49.782,74 zł odsetki.

Powodowie dochodzą zwrotu świadczeń za okres od 19 września 2011 roku do 18 marca 2020 roku zarówno uiszczonych w PLN – 60.138,51 zł oraz w (...) 36.020,58 CHF.

Kwota ta stanowi świadczenie nienależne w związku z nieważnością umowy. W ocenie Sądu konsekwencją nieważności umowy jest bowiem obowiązek zwrotu wszystkiego co strona pozwana otrzymała od strony powodowej, czyli wszystkich świadczeń uiszczonych bankowi. W konsekwencji Sąd zasądził powyższą kwotę od pozwanego na rzecz powodów wraz z ustawowymi odsetkami.

Sąd nie uwzględnił zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego.

Odnosnie żądania ustalenia, wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem (...) z dnia 10 czerwca 2021 roku w połączonych sprawach C-776/19 do C-782/19 (pkt 39) nie ulega przedawnieniu roszczenie konsumenta o stwierdzenie nieuczciwego charakteru warunku znajdującego się w umowie zawartej między przedsiębiorcą a tym konsumentem. Natomiast co do roszczenia powodów o zapłatę, wskazać należy, jaki jest termin przedawnienia. Roszczenia powodów o zapłatę nie można uznać za świadczenie okresowe, w konsekwencji wyłączona jest możliwość zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w przepisie art. 118 kc. Skoro umowa jest nieważna, to nie ma podstaw do rozróżnienia odsetkowej i kapitałowej części rat, gdyż w ogóle nie doszło do skutecznego ustalenia ratalnej spłaty. Zastosowanie ma zatem 10-letni okres przedawnienia zgodnie z art. 118 kc w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 roku (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104). Również pozwany wskazuje na termin 10-letni.

Co do kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to z uwagi na zastrzeżoną dla kredytobiorcy-konsumenta możliwość podjęcia ostatecznej decyzji co do sanowania niedozwolonej klauzuli umownej (i uniknięcia w ten sposób skutków nieważności umowy) albo powołania się na całkowitą nieważność umowy także wtedy, gdy mogłaby zostać utrzymana w mocy przez zastąpienie klauzuli niedozwolonej stosownym przepisem (por. wyrok (...) z 3.10.2019 r. w sprawie C - 260/18, pkt 55, 67), należy uznać, że termin przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnie spełnionego świadczenia może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę - konsumenta wiążącej (świadomej, wyraźnej i swobodnej) decyzji w tym zakresie. Dopiero bowiem wtedy można przyjąć, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny, a strony mogą zażądać skutecznie zwrotu nienależnego świadczenia (art. 120 § 1 zd. 1 kc) - (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11.12.2019 r., V CSK 382/18, nie publ., uchwała Sądu Najwyższego z 16.02.2021 r., III CZP 11/20, lex 3120579, wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22.04.21 r., C-485/19).

W niniejszej sprawie powodowie podjęli decyzję co do powołania się na nieważność umowy w dacie złożenia reklamacji, a swoje żądanie unieważnienia umowy zawarli w piśmie modyfikującym powództwo złożonym w dniu 27 sierpnia 2021 roku.

Powyższe oznacza, że roszczenie nie jest przedawnione.

W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów dochodzoną przez nich kwotę.

Sąd od powyższej kwoty zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie: od następnego dnia po doręczeniu pozwanemu odpisu pisma modyfikującego powództwo, tj. od dnia 3 września 2021 roku, zgodnie z żądaniem pozwu na podstawie art. 455 kc i 481 kc.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wydane zostało na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. zasądzoną od pozwanego kwotę złożyły się – opłata od pozwu – 1.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa każdego z powodów – łącznie 34 zł i koszty zastępstwa procesowego – 10.800 zł. Zasądzona na rzecz powodów kwota tytułem zwrotu wynagrodzenia pełnomocnika została ustalona w wysokości jednej stawki minimalnej określonej w § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Od kwoty kosztów sądowych zostały zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty na podstawie art. 98 § 1² kpc.

Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika powodów o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości, uznając że sprawa nie wymagała znacznego nakładu pracy pełnomocnika i należy do kategorii spraw masowo składanych do sądu.

SSO Alina Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron

SSO Alina Gąsior